

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 SZERDA január 20.

19. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Pribicsevics szózata

Ugyanakkor, amikor Radics István közoktatásügyi miniszter a szuboticei városháza melletti tereken a nemzetiségekkel, magyarokkal, németekkel, románokkal és szlovákokkal való megbékülésre tett komoly manifesztációt, Radics nagy ellenfele, Pribicsevics Szvetozár Ljubljában tartott beszédét, amelyben újra arcába vágott az SHS. királyság határain belül élő nemzetiségeknek. Pribicsevics erényei közül eddig a következetességet nem lehet elvitatni. A volt közoktatásügyi miniszter következetes volt abban is, hogy mint demokrata vezér állandóan antidemokratikus politikát csinált a kisebbségek ellen. A ljubljánai szózatban azonban a következőket mondotta: „Bennünket a nemzeti kisebbségek ellenségének bélyegeznek, holott közoktatásügyi politikánkban olyan messzire mentünk, amilyen messzire egyetlen kormány sem ment el”. Ha ennek a mondatnak fogalmazásából arra lehetne következtetni, hogy Pribicsevics nem ellensége a nemzeti kisebbségeknek, akkor ezt a jugoszláviai magyar kisebbség, amely méltányolja a független demokrata párt vezérének tudását és kiváló jellemét, örvendő szívvel vehetné tudomásul. Ha azonban Pribicsevics a kisebbségek iránti baráti érzését az iskolapolitikájával próbálja igazolni, akkor másnak, mint gunyolódásnak nem lehet tekinteni. Pribicsevics-csel szemben álljuk és vállaljuk annak a bizonyítását, hogy sehol másutt nem vonták be az iskolát annyira abba, hogy általa nyomják el a nemzetiségek kulturáját, mint ahogy ezt megtették azok, akik Pribicsevics rendeleteit végrehajtották. Mi jól tudjuk, hogy Pribicsevics egyik igen szorgalmas olvasója a Bácsmegyei Naplónak s a magyar kisebbség sérelmeit, vele szemben érzett hangulatát ennek a lapnak hasábjaitól ismeri. A volt közoktatásügyi miniszter most a Vajdaságba készül. Meg kell tehát értenie, hogy a fogadtatására megjelenő éljenzők között miért nem fog találni magyarokat. A jugoszláviai magyarságnak leginkább a pribicsevicsi iskolapolitika s az ő kulturpolitikája fáj. És merjük mondani, hogy ha az 1914 előtti Pribicsevics, az igazi demokrata, a közoktatási problémák alapos ismerője, megvizsgálná a miniszter Pribicsevics rendeleteit s e rendeletek gyakorlati alkalmazását, ő is fájdalommal látná, hogy ezek a rendeletek meghamisítják az iskola lényegét. Mi, a jugoszláviai magyarok, mindig azt vallottuk, amit Pribicsevics is hirdetett,

hogy az iskola azért van, hogy ismeretekre oktasson, írni, olvasni, számolni tanítson s az ország nacionalizálásának más eszközei vannak, mint tanulni vágyó berkeket parlagon hagyni s analfabétákat nevelni. A pribicsevicsi iskolapolitika pedig a gyakorlatban ezt jelenti. Az a kisgyerek, aki az iskolában egy számára ismeretlen nyelven tanul, csak a legtrikább esetben tanulja meg jól az államnyelvet s még ritkább esetben jut azoknak az ismereteknek a birtokába, amelyeket az iskolában meg kellene tanulnia, emellett nem művelheti a saját anyanyelvét.

Pribicsevics Szvetozár az országban élő nemzetiségeket Ljubljában is, egyebütt is olykor elégedetlen elemeknek nevezte, akik nem nézik jó szemmel az ország fejlődését. Lehet-e egy annyira elfogult politikust, mint Pribicsevics, meggyőzni, hogy nincs igazsága? Mi vér vagyunk a jugoszláviai magyarság véréből. Itt élünk azon a nemzetiségi szigeten, ahol a magyarok és németek élnek. Hitet veszünk arra, hogy sem a jugoszláviai magyarok, sem a németek nem az elégedetlen elem, amelynek Pribicsevics véli. Akármennyire akadályai is az olyan intézkedések, amelyek kiadása Pribicsevics nevéhez fűződik, a lelki összebékülésnek, a magyarság belátása, fegyelmettsége, politikai okossága tultette magát ezeken. Ha vannak is az országban olyanok, akik nem nézik jó szemmel az ország erősödését és konszolidációját, a magyarok s jugoszláviai magyarok s jugoszláviai magyarság és a németiség vágya és reménye, hogy ez az ország, amely neki szeretett hazája, valóban megerősödjék és konszolidálódjék. Ha van elégedetlenség a magyarok lelkében, ez fájdalmas elégedetlenség. Elégedetlenség az iránt, hogy még mindig vannak visszaélések s hogy még mindig nem az igazság és a józan belátás az ur a lelkeken s nem ez irányítja a politikát.

Ha a bűnökbe, visszaélésekbe belenyugodnék a magyarság, hálétargikus nemtörődomséggel tőrne, ami rossz az ő számára s rossz az országnak, akkor követne el olyan bűnt, amit el kellene ítélni s akkor kellene azok közé sorozni, akik nem sóvárogják az ország konszolidációját.

A jugoszláviai magyarság, — ha nem volna meg az elnyomásnak és az üdözésnek közös platformja, világfelfogása, belátása, tanultsága szerint tömörülne a politikai pártok sorában. Lenének radikális párti magyarok.

demokrata magyarok, Radics-párti, szocialista, földművespárti, federalista magyarok. Csak Pribicsevics-párti magyarok nem lennének soha. Pribicsevics volt az SHS. királyság politikusa között az, akinek elindulását a progresszív magyarság a legnagyobb ro-

konszenzussal nézte és várta a hatását. Pribicsevics azonban az ülléből igazi kalapács lett, aki csak sujjani akart s csak ütni tudott. Ma sem akarja igazi mivoltában meglátni a jugoszláviai magyarság lelkét, problémáit s vágyait.

Kétezer tisztviselőt bocsátanak el a pénzügyi szolgálatból

Kétszázötvenmillió megtakarítás a pénzügyminisztérium költségvetésében

Beogradból jelentik: A politikai életben a keddi ünnep miatt teljes szünet uralkodott. Radics István és Radics Pavle miniszterek Zagrebba utaztak és a szkupstina épületében egyetlenegy miniszter sem jelent meg a keddi napon. A pénzügyi bizottság ülése előtt — szokás szerint — a bizottság többségi tagjai tanácskoztak a pénzügyminisztérium költségvetéséről. Minthogy most már kétségtelen, hogy a bizottság rövidesen befejezi a költségvetés tárgyalását anélkül, hogy nagyobb vitákra volna kilátás, a politikai körök érdeklődése egyre jobban elterelődik a bizottság üléseiről, egyelőre azonban nem várható olyan esemény, amely előreláthatólag új lendületet adna az el-lanyhult politikai életnek.

A társadalmi és politikai előkelőségeket most leginkább az udvari bál előkészületei foglalkoztatják. A bál, amelyet január 23-án tartanak meg, rendkívül fényesnek ígérkezik.

Redukciók a pénzügyi költségvetésben

A pénzügyi bizottság többségi tagjai hétfőn éjszaka a vallásügyi minisztérium költségvetésének tárgyalása után ülést tartottak, amelyen a pénzügyminisztérium költségvetését tárgyalták. A tanácskozást kedden délelőtt folytatták egészen felkettőz és pontról-pontra tárgyalták a költségvetést, amelyben jelentékeny redukciókat határoztak el. A vidéki pénzügyigazgatóságok és az állami monopol-gazdálkodás tételétől eltekintve, eddig körülbelül kétszáz millió dináros megtakarítást értek el a pénzügyminisztérium költségvetésében.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság ülése a kormánypárti bizottsági tagok konferenciája miatt csak este hat órakor kezdődött. Az ülés megnyitása után Uzunovics, a pénzügyminiszter helyettese hosszabb exozét tartott, melyben vázolta a pénzügyi költségvetés főbb pontjait.

— A pénzügyi költségvetés ki-

adásai — mondotta — sokkal kevesebbek, mint az elmúlt esztendőben. A csökkenés a költségvetés összeállításának eredménye, melyből kitűnik, hogy annak ellenére, hogy a költségvetésbe a szalonkii szabad zóna költségei is be vannak számítva, a kiadások negyven millióval kevesebbek. A pénzügyi költségvetés három nagyobb tételből áll: az első részben a pénzügyi igazgatás tételei vannak felvéve, a második részben az állami javak kihasználása, a harmadikban pedig a monopoligazgatás tételei. A pénzügyi költségvetés kiadásainak összegébe be vannak számítva a monopoligazgatás kiadásai is.

Uzunovics beszéde végén felhívta a bizottság tagjait, hogy elégedjenek meg az exozéval; ha Stojadinovics miniszter visszatér, a parlamenti vita során részletes jelentést fog tenni a szkupstinának.

A vita első szónoka Kumanudik Koszta demokrata volt, aki kijelentette, hogy a költségvetés nem a takarékoság szellemében készült. Stojadinovics régebben maga jelentette ki, hogy tizenkétegy milliárdnál nagyobb terhet az ország nem bír ki, ez a költségvetés pedig tizenhárommilliárdos. Támadta a pénzügyminisztert és elmondotta, Stojadinovics a hadiadósságok kérdésében Párisban igen tapintatlanul viselkedett és a francia lapok egy része ezért meg is támadta. Kifogást emelt az ellen, hogy a kormány egyáltalán nem fordít semmit a monopolépitkezésekre és fölemlítette, hogy a hadikárpótlási kötvényekkel bűnös spekuláció folyik, amelyet a kormány nem gátolt meg.

Uzunovics nyomban válaszolt Kumanudinak. A hadiadósságok kérdésében a kormány nem adott utasítást Stojadinovics pénzügyminiszternek, aki ezért nem kezdhett tárgyalásokat Párisban. Amennyiben azonban a pénzügyminiszter nem viselkedett volna elég tapintatosan, a kormány reparálni fogja ezt a Franciaországgal való barátság szellemében.

Stepanovics többségi előadó ezután beterjesztette a módosító ia-

vaslatokat, amelyek 250 millió dinár megtakarítást jelentenek. A javaslatok értelmében a pénzügyi tárcánál megszüntetnek egy főfelügyelői, két helyettes főfelügyelői, kilenc igazgatói, négy osztályfőnöki, öt helyettes osztályfőnöki, hat inspektori állást és elbocsájtanak 2000 tisztviselőt.

Setyerov Szlávkó felszólalásában bírálta Sztójadinovics pénzügyminiszter működését és kifogásolta, hogy az állami monopóliumigazgatóság százezer forralmi tőkéjéből husz milliót hitelezett egy vatta-gyárnak.

Beszéde után az ülést berekesztették és folytatását fél tíz órára tűzték ki.

Tárgyalások a Vatikánal

A Vatikánal a Szent Jeromos-intézet ügyében néhány nap óta folynak a tárgyalások, amelyek Jovanovics Milán, az SHS. királyság vatikáni ügyvivője Beogradban kapott instrukciói alapján kezdett meg Rómában. A tárgyalások már olyan előhaladott stádiumban vannak, hogy a napokban Janjics Voja volt vallásügyi miniszter már Rómába utazik, a tárgyalások végleges befejezése céljából.

A jugoszláv-albán kereskedelmi szerződés előkészületei

A kereskedelmi és határforgalmi tárgyalások Albániával — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — a legközelebbi napokban kezdődnek. Az érdekelt miniszteriumok képviselői már napok óta folytatnak tárgyalásokat a kereskedelmi szerződés anyagának előkészítésére.

Radics István Zagrebban

Radics István közoktatásügyi miniszter Radics Pavle agrárminiszter társaságában Zagrebba

utazott. Radics csütörtökön érkezik vissza Beogradba, hogy részt vegyen a közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalásán.

A noviszadi egészségügyi intézmények megszüntetése

A pénzügyi bizottság — mint ismeretes — tetemesen leszállította az egészségügyi miniszterium költségvetését is. A redukció kiterjed több noviszadi egészségügyi intézményre is, s ez a város vezető köreiből és az egészségügyi hatóságoknál nagy elégedetlenséget keltett. Minthogy a noviszadi egészségügyi intézmények

országos viszonylatban első helyen állnak, remélik, hogy Miletics Szlávkc egészségügyi miniszter a költségvetés parlamenti vitájában az intézmények fentartását fogja kérni.

Kétezert tisztviselő — százmillió dinár

A pénzügyi bizottság működése a takarékoság elvének minél intenzívebb keresztülvitele érdekében váratlanul nagy eredményeket hozott. A pénzügyin kívül a többi tárca költségvetésében 2105 tisztviselői állást szüntettek meg és 117 891.455 dinárral csökkentették a kiadásokat.

Milics Radmilla ügyvédjelöltőnk a kamara határozatát megfellebbezi. A fellebbezést Dimsics Alekszandar, a semmitőszéki elnök elnöklete alatt működő három tagú ügyvédi tanács tárgyalja, ez határozat végén a kérdésben.

A semmitőszék ügyvédi tanácsa még januárban meghozza határozatát, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

A szocialisták

tiltakoznak a szociálpolitikai minisztérium megszüntetése ellen. A szocialistapárt országos kongresszusa

Beogradból jelentik: Hétfőn és kedden folyt le a szocialista párt kongresszusa. Negyven vidéki szervezet hatvan delegátusa vett részt a kongresszuson, amelyen Kosanin Nedeljko dr. egyetemi tanár elnökölt. Topalovics Zsivkó a politikai helyzetéről tartott beszédet, majd Dvac Nedeljko a parlament működését bírálta. Órák hosszat tartó vita folyt a szakszervezetek egyesüléséről, végül egyhangulag elhatározták, hogy a párt helyesli az egyesülést, de elítéli azt a törekvést, hogy a munkás szindikátusból új pártot teremtsenek. Ezután megválasztották a párt új főbizottságát, amelynek tagjai lettek: Koracs Vitomir, Kosanin Nedeljko, dr. Topalovics Zsivkó, Dvac Nedeljko, Pavicsevics Luka, Ibics N. goszlav, Bukseg Juraj, Muzikratovics Száva, dr. Ivanics Stevan, Stojkovic Dusan és Brkics Vojin, a noviszadi munkásbiztosító igazgatója, aki a bizottságban a Vajdaságot képviseli. Végül határozatot hoztak, amelyben követelik a szociálpolitikai minisztérium fentartását és tiltakoznak a szociális intézmények költségeinek redukciója miatt.

A Vajdaságban nem lesz nő-ügyvéd

A noviszadi ügyvédi kamara megtagadta a női ügyvédjelölt felvételét. Külföldi állampolgár sem lehet a kamara tagja

A *Bácsmegyei Napló* néhány nappal ezelőtt megírta, hogy Milics Radmilla, Milics Stevan noviszadi iparos leánya, aki a zagrebi egyetemen letette a jogi szigorlatot, ügyvédjelöltnek akarta magát felvétetni a noviszadi ügyvédi kamarába. A kamarai titkár azonban hivatkozással egy régebbi precedensre, kereken elutasította a felvételi kérelmet.

A noviszadi ügyvédi kamara hétfőn dr. Adamovics István kamarai elnök elnökletével tartott választmányi ülésen többek közt Milics Radmilla ügyvédjelölti bejegyzési kérelmével is foglalkozott.

Dr. Majinszki Koszta kamarai titkár, a *Bácsmegyei Napló*-ban közölt nyilatkozatának megfelelően, előadói jelentésében a kérelem elutasítását javasolja, mert a törvényben kifejezetten nincs benne, hogy nők is lehetnek a kamara tagjai és szeretné, ha ebben az elvi kérdésben a semmitőszék ügyvédi tanácsa elvi határozatot hozna.

Dr. Szekulics Milán kamarai

ügyész a törvény szelleméből és a fennálló jogszokásból ép a kérelem teljesítésének lehetőségét látja és ezért a kérelmet feltétlenül teljesítendőnek tartja.

A két szembenálló indítvány körül nagy vita indult meg, amelyben a választmány minden tagja részt vett, végül is dr. Adamovics István szavazásra tette fel a kérdést és a választmány kis szótöbbséggel az elutasítás mellett döntött.

A kamara azután egy orosz állampolgár kérését tárgyalta, aki az orosz cári uralom idejéből származó ügyvédi oklevél alapján engedélyt kért arra, hogy Noviszadon ügyvédi gyakorlatot folytathasson.

A kamara választmánya, tekintettel arra, hogy a fennálló törvények értelmében csak állampolgár lehet a kamara tagja és csak állampolgár gyakorolhat ügyvédi gyakorlatot, a kérelmet elutasította.

A kamarának a női tagok felvételének megtagadása ügyében hozott határozata jogszkörökben nagy feltűnést keltett.

Blaháné Szabatkán

Irta: Baedeker

Már írtunk arról a kapcsolatról, amely a halhatatlan művésznőt városunkhoz fűzte: megírtuk, hogy a szárnyait itt próbálgatta, az első tapsokat itt kapta s először itt ment férjhez. A véletlen kezünkbe juttatta a *Budapesti Hírlap* első számainak egyikét (1881. június 28.), amely arról a lelkesedéssel számol be, ahogy az akkor már dicsősége tetőpontján álló művésznőt szabadkai tisztelői vendégszerelésre várták. Régi, fiatalok uszágból régi emlékek, régi nevek szólalnak meg, — a mai olvasónak csak hang és füst. Mégis van valami eleven, ma is élő benne: a Blaha Luiza neve és a Blaha-kultusz, amely nem szűnhetett meg a nagyszony halálával. Közreadjuk ezt a régi aktát. A színészet barátai s a nagy művésznő tisztelői bizonyára érdeklől olvassák.

Blaháné ön!
(Szabatkáról.)

Talleyrand urtól ered ez a vigasztaló mondás: *Tout arrive*. És igaza volt. Minden megjön és mindenki megjön. Szabatkán most az a harckialtás, hogy:

Blaháné ön!

Tizenhat év óta várunk rá. De végre mégis csak — ön. *Tout arrive*.

Mikor utoljára dalolt itt, még gyermek volt: tizenöt esztendő. Azóta sok minden megváltozott. A magyar nemzet alkotmányt kapott. Szabatkát kikövezték és a kis Kölesí, Lujzából báróné lett.)

Milyen karrier — a báróné nézve!

*

Amit a választási mozgalmak elő

1) Abban az időben, közvetlenül tizenhat vendégszerelésre előt ment férjhez

nem idézhettek itt, az sikerült Blaháné: lelkesültséget teremtett. Az a nuszta hír, hogy ön, már lázba hozta a várost. Képviselőjelöltjeink²⁾ irgyen tekinthetnek az illusztris művésznőre, akinek jövelele híre nagyobb hatással van a t. c. választókra mint az ő hangzatos beszámoló- és programbeszédük.

De hát lehet-e kitünőbb programbeszédet képzelni, mint mikor a nemzet csalogánya ilyen mutatja be magát a választóknak:

Szép is vagyok;
Jó is vagyok.
Csak egy kicsit
Hamis vagyok.

Tehát: abug Horváth Móríc! Éljen Blaháné!

Horváth Móríc³⁾ tudniillik a II. választókerület szabadlevű pártjának a képviselőjelöltje. Reméljük, hogy az ellenzéki Mukics Ernő is legvözi. — de ha Blahánét léptették volna föl ellene, még bizonyosabb lenne a bukása.

Igazán, ha nőket is lehetne küldeni a parlamentbe, akkor Blahánének több kerülete volna az országban mint akár Hely Ignácnak⁴⁾ Szabatkán például

harmadik urához, a daliás Splényi Ödön báróhoz.

2) Az I. választókerületi: Mamusich Lázár és Varga Károly, a másodikéi: Mukics Ernő és dr. Horváth Móríc.

3) Ne tessék dr. Horvát Móríc ügyvédre és téglagyárosra gondolni, aki abban az időben még talán a világon se volt, hanem arra a politikai stréberre, aki minden áron képviselő akart lenni, s volt is három esztendeig: 1884-től 1887-ig. Jelentéktelen ember volt, s a háza se öröla lett híres, hanem Gyóni Gézáról, aki egy ideig benne lakott.

4) Akkoriban Helynek, Kossuth palatimának, különösen sok helyről ajón-

mingyárt megválasztának.

*

Tegnap Rác Vilmos⁵⁾ urat, a Széchenyi-kör tevékeny elnökét tisztviselői fátylaszenével lepték meg. Menetközben a fátylahordók éstettek mindenkít, a kományt és Kossuth Lajost, Mukics Ernőt és Horváth Mórícot, Zichy Jenőt és Rác Vilmost, de a legjobban — Mit gondoltak?

Nos, a legjobban éltették — Blahánét. Egy a jeles művésznő vendégszereléséről értesült választó elkialtotta magát: »Éljen Blaháné!« És utána ezer meg ezer torok ordította: »Éljen Blaháné!«

Rác Vilmos ur pedig ott állt az ablakban, hajlongott a közönség előtt, és megindult hangon köszönte meg az ovációt, amelyben — Blahánét részesítették.

*

Szabatkához régi, kedves emlékek fűzik az ünnepeit énekesnőt. Itt ringatták az ő művészetének a bölcsőjét.

Akkor a színházban katonai zenekar játszott. Ennek a karmestere: Blaha volt az, aki az alig kifejlett gyermekleányban első fedezte föl ama sajtáságosan bájos művészetegységét, mely később annyi diadalok forrása lett.

Ez a Blaha nemcsak kitünő érzéki zenész, de igen rokonszenves, szeretetre méltó ember is volt. Olyan idealisztikus volt a gondolkodása is, mint a tápláléka.

lottak föl mandátumot, s három kerületben meg is választották.

5) Ez az ur pedig nem tévesztendő össze a hasonlónévű és szintén bácskai származású párbaispecialistával. A szóban forgó Rác Vilmos a bácsmegegyi gazdasági egyesület titkára s egy Széchenyiről elnevezett ifjúsági egyesületnek az elnöke volt, eleven kulturharcos, szenvedélyes közügyvére, és Zichy Jenő iparagóinak a bácskai jobbközé.

Művésznőnk férje tudniillik vegetáriánus volt. Halálos betegség magvát hordotta magában, s baját rendkívül diatetikus életrend által akarta gyógyítani. Nem sikerült neki.

De mielőtt meghalt, egy jó cselekedetet vitt véhez: nőül vette a kis Kölesí Lujzát és művésznőt csinált belőle.

Ő meghalt, de a neve, — az él az özvegye nevében. A Splényi báró feleségét most is Blahánének hívják.

Ah, Blaháné bizonyára nagyon meg lesz indulva, mikor tizenhat hosszú esztendő után először lép a színpadra, hol első diadalait aratta, s kétségkívül könnybe fognak lábadni a szemei, mikor odatekintenek arra a helyre, ahol valamikor a katonazene karmestere vezényelt!

*

A színház — egyike az ország legszebbjeinek — szintén nagyon megváltozott a hosszú idő alatt. A színpadot fölkétesebb gépezetekkel látták el, a nézőtér kicsinosították, a helyek árát felemelték, és Horváth Móríc képviselőjelölt ur, akét tizenhat év előtt akárhányszor bezártak, ha nem tudta a lelkjét — azóta páholybérlő lett.

A kitünő művésznő érkezésének híre már is iótekonv hatással van a pártküzdelmek által izgatott kedélyekre.

Tegnap egy elkiseredett Horváthpárti azzal a fölkiáltással borult a Mukicspárt egyik főkortesének a nyakába, hogy: »Blaháné ön!«

Szóval: kitört a Blaha-torradalom! Mire Blaháné ön, már vége lesz a választásnak, s így a bukott jelöltek legalább azzal vigasztalhatják magukat, hogy »Láttuk Blahánét.«

De hát ki törődik most itt a választással? Ki gondol most arra, hogy melyik párt fog győzni?

Itt most csak arra kíváncsi a közönség, hogy milyen szerepekben lép föl

A jazovói méregkeverők

**Nyolc évig vizsgálati fogságban
Eltűnt kuruzsló-asszony**

Tárgyalás a noviszádi semmitő-zéken

Vastag András, 67 éves, jómódú jazovói gazda 1917-ben titokzatos körülmények közt hirtelen meghalt. A közvélemény és a hatóságok a halál okául szívizéledést állapítottak meg. Később azonban a községben suttogni kezdtek, hogy Vastag András nem szívizéledésben halt meg, hanem két menyét, Vastag Jánosné és új Vastag Andrásné mérgezte meg. Hat hónap múlva a csendőrség is megindította a nyomozást és alapos gyanúkok alapján letartóztatta Vastag András két menyét, akik a csendőrségen be is vallották, hogy özvegy Gligorin Ignácné, született Rajkove Mária 66 éves jazovói kuruzsló-asszony segítségével apósukat arzénrel megmérgezték.

A kikindai törvényszék 1918. szeptember 21-ikén, közvetlenül a forradalom előtt, a két asszonyt, mint tettestársat, Gligorinét pedig mint bűnsegédet gyilkosság büntetésében mondotta ki bűnösnek és a két Vastagot 15-15 évi fegyházra, a kuruzsló-asszonyt pedig hat évi fegyházra ítélte. A vádlottak az ítéletet megfellebbezték, mire a törvényszék az ítéletet az akkor még illetékes szegedi királyi ítélőtábla feljlesztette.

A forradalom kiörésekor a két gyilkos asszonyt és a kuruzslót a tömeg kiszabadította a kikindai ügyészség fegyházából és egy hónapig szabadságra is voltak, amíg a jogszárv igazságügyi hatóságok a két asszonyt újból letartóztatták. A kuruzsló-asszony azonban titokzatosan eltűnt és azóta nyoma vesztett.

A noviszádi felebbviteli bíróság múlt évi május 1-én tárgyalta Vastag Jánosné, szül. Hartmann Mária és új Vastag Andrásné, szül. Varnyu Vera jazovói asszonyok bűnperét, akik már nyolcadik éve vizsgálati fogságban vannak, miután a felebbviteli bíróság a forradalom miatt a bűnügyi iratokat csak diplomáciai úton szerezhette meg a szegedi táblától.

Blaháné? A »Piros bugyelláris«-ban-e vagy a »Falu rosszá-ban«. Üdvöskében-e vagy »Bocaccio-ban, tricot-ban-e vagy viganóban?

*

Találkozom egyik képviselőfelöltünkkel ma reggel az utcán.

Szőrnyű halavány volt.

— Mi bajod? — kértem.

— Borzasztó északom volt. Azt álmodtam, hogy a választás eredménytelen maradt.

— Hogy hogy?

— Hát esti nyolc óráig egyetlen egy szavazó sem jelentkezett.

— Az ellenjelöltnek se?

— Annak se!

— S hogyan történhetett ez?

— Hát a választás napján az összes választók részéről este pártkülönbség nélkül a színház kasszáját tevévelért ostromolták a Blaháné fölöttétek és ennek következtében nem lehettek a szavazás-hoz!

— Ah!

— Hát nem borzasztó ez?

— Rettenetes! De végre is csak álom!

Ezzel aztán mezevizasztalódott, s újból hiszi, hogy a mezevizasztása több mint díszvoss.

*

A Blaha-forradalom további eseményeiről értesíteni fogom a »Budapesti Hírlap«-ot.

Flaneur.

*

E forradalom további eseményeiről nem referálhatunk olvasóinknak, mert a B. H. további számaival nem rendelkezőnk. De mint nem egészen fiatal emberekől halljuk, a nemzet csalóányává minden fölépte nagy diadal volt. Neki is, a halás publikumának is. A legfőbb színházi esték, amelyekre emlékezni tudunk.

A tárgyalás megtartását az is megnehezítette, hogy a bűnper iratai magyar nyelven voltak felvéve és így magyarul tanácsnak kellett megalkulnia. Aranicsky Stankó tanácselnök, dr. Kis János és dr. Szekulics Lázár felebbviteli bírákból alakult tanács helybenhagyta az elsőfoku magyar bíróság ítéletét.

Dr. Józics Milorád főügyész és a védő semmisségi panaszai folytán a noviszádi semmitőszék hétfőn tárgyalta a bűnügyet és a semmisségi panaszokat elutasították.

Az elítelt méregkeverő asszonyokat a legközelebbi napokban a mitrovicai fegyházba szállítják büntetésük kitöltése végett.

Meghiusul

Luther kormányalakítási megbízatása

A bajor néppárt ragaszkodik a belügyi tárcához

Berlinből jelentik: Már-már úgy látszott, hogy Luther kancellárnak sikerül a középpártokból parlamentáris, noha kisebbségi kormányt alakítania, amikor a bajor néppárt fölborította az egész tervet azzal, hogy magának követeli a belügyi miniszteri tárcát, amelyet a kormányalakítással megbízott kancellár Kochnak, a demokraták vezérének ajánlott fel. A demokrata-párt az új fordulat miatt hétfőn tanácskozást tartott, amely éjjelutániig nyúlt el. Ugy szól a párttársaik, hogy a demokraták nem hajlandók a bajor néppárt tiltakozása következtében a birodalmi belügyminisztériumról lemondani, a párt parlamenti frakciója éppen abban látja a belpolitikai vezetésének alkotmányosságát biztosítva, ha a birodalmi belügyminisztérium élén Koch áll s ezért nem áldozza föl az országos érdeket alaptalan és pártoskodó bizalmatlanságnak.

Valószínű, hogy Luther kancellár lemond a kormányalakításra szóló megbízásról.

A Times terjedelmes cikkben foglalkozik a német birodalmi kormányválsággal és azt fejtegeti, hogy Németország viszonyainak külföldi szemlélői számára súlyos csatlakozás, hogy a pártok nem tudnak Luther körül tömörülni, mert a személyes ambíciókat nem képesek alárendelni az ország érdekének és nem gondolják meg, hogy milyen komoly veszedelem Németországra nézve politikai és gazdasági téren egyaránt, ha nincs végleges kormánya. Vékies könnyelműség a német nacionalista táborról és sajtójáról — írja a Times — hogy a szövetséges hatalmakat támadja, amelyek az öngeszteződés jegyében igyekeztek megteremtteni a locarnói szerződéseket, a német birodalmi kormánynak pedig azt az ígéretét, hogy kész belépni a Népszövetségbe, mint egy papírrongyot kezeli, amelyről azt hiszik, hogy bármely pillanathán a szövetségesek lábához lehet dobni, ha a nagyhatalmak a német nacionalistáknak ezt a zsarolását visszautasítják.

Uj névsort adtak át a franciák a budapesti rendőrségnek

Ferdinándyt szabadlábra helyezték — Még nincs befejezve a frankhamisítási bűnügy nyomozása

Budapestről jelentik: Az ügyészségen minden jel arra mutat, hogy a frankhamisítás ügyében a nyomozás első része befejezést nyert. A nyomozásnak még csak azt kell tisztázni, hogy

kik voltak a frankhamisítás tulajdonképpeni értelmi szerzői. Az ügyészség egyelőre még semmit e tekintetben nem derített ki és ugylátszik, hogy nem is igen fog, hacsak a franciák újból nem lendítik előre a meglehetősen lassan haladó nyomozást.

Benoist francia rendőrtisztviselő kedden megjelent a rendőrségen és átadta a Hágából magával hozott névsort, valamint Jankovich, Mankovics és Marsovszky utlevéléről fényképfelvételeket.

A rendőrségről Benoist Strache főügyészhez ment, akinek viszont

átadta azokat a jegyzőkönyveket, amelyeket a Hágában letartóztatott pénzhamisítók vallomásairól felvettek.

A jegyzőkönyvek igen sok előkelő személyt kompromittálnak és érdekes új adatokat tartalmaznak. Strache főügyész Benoist látogatása után Makkai ügyészségi al-elnökkel délben megjelent a parlament épületében és hosszasan táncskozott. Balhén István gróf miniszterelnökkel.

Az ügyészségről eltávozott Benoist-t az újságírók megkérdezték, hogy mikor utazik haza. Benoist

kijelentette, hogy csak akkor hagyja el Budapestet, ha az ügy tökéletesen be lesz fejezve.

A befejezéshez azonban még nem járunk közel — mondotta a francia rendőrtisztviselő.

A vádtanács szabadlábra helyezte Ferdinándyt

Az ügyészség utasítására letartóztatott Ferdinándy Lászlót a vizsgálóbíró, mint ismeretes, szabadlábra helyezte. A vizsgálóbíró döntését az ügyészség megfellebbezte a vádtanácshoz, mely kedden

hagyta a vizsgálóbíró határozatát és elrendelte Ferdinándy szabadlábrahelyezését.

Ferdinándy kedden délután hagyta el a Markó-uccai fogházat.

Albrecht kormánylistója

A Petit Parisien budapesti tudósítója érdekes részleteket közölt lapjában az Albrecht-mozgalom kulisszatitkairól.

— A magyar bankjegyhamisítók államcsinyje és a monarchia helyreállítása abban a percben következett volna be, amikor a hamisított bankjegyek negyedrészt már sikerült értékesíteni.

A monarchista szervezetek támadó csapatai ki voltak jelölve a különféle kaszárnyák ellen. Sőt a miniszteri tárcákat is felosztották egymás között az össze-

esküvők. Természetesen Windischgraetz lett volna a miniszterelnök,

Gömbösnek szánták a hadügy-minisztériumot.

Eckhardtnak a külügyminisztériumot. Ulaín lett volna az igazságügyminiszter, Baross Gábor, a Postatakarékpénztár vezetője vette volna át a pénzügyminisztériumot és

Zadrawetz tábori püspök vonult volna be a vallás- és közoktatási minisztériumba.

Mindent összefoglalva: a magyar bankjegyhamisítók összeesküvése egy általános zűrzavar jelenségének készült, amilyen kétségtelesen csak Magyarországon képzelhető. Nyilvánvalóvá válik a helyzet teljes felfordulása, ha az ember azt hallja, mikor ellátogat a fogházba: A lenséggel (Windischgraetz) vagy ökegyalmességgel (Nádossy) híván beszélni?

Stresemann megvédi a locarnói szerződést

A német kormány tiltakozása Londonban, Párisban és Brüsszelben

Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai tudósítója írja: A német nagykövet látogatást tett a külügyminisztériumban és Stresemann nevében az államtitkár előtt fontos kijelentést tett. Ugyanekkor megfelelő lépések történtek Párisban és Brüsszelben is. A német közlés célja elsősorban az volt, hogy tájékoztassék a megszálló hatalmak szándékai felől, annak a katonai erőnek viszonylagos és teljes létszáma felől, amelyet a második (Koblenz) és a harmadik (Mainz) zónában az első (Köln) zóna kiűritése után fentartani kívánnak. A nagykövetek konferenciájának határozata ellen, hogy a szövetségesek helyőrségei a második és harmadik zónában 75.000 főt tegyenek ki, Stresemann erősen tiltakozott és kifejezésre juttatta, hogy ez a határozat a versaillesi békeszerződéssel ellentétben áll és a locarnói szerződés szellemével nem egyeztethető össze. A lap tudósítója szerint Schamer nagykövettel közölték, hogy a határozatot helyesen ismertették. Ezzel a tájékoztatással kapcsolatban megbeszélés volt, amelyen a német nagykövet kifejtette azokat a fontos visszahatásokat, amelyekkel ez a határozat a német belügyekre és a nemzetközi helyzetre jár.

Mint a lap tudósítója jelenti, Londonban jelentékeny rokonszenvvel vannak a német felfogás iránt, miután a locarnói szerződésnek inkább „láthatatlan” megszállásra kellett volna vezetnie, mint a csapatok sürítésére bármely más vidéken. Azonban az angol diplomácia hiába szállt síkra azért, hogy a most támadt helyzet kifejlődését elhárítsa és természetesen találta, hogy körülbelül 15.000 angol és belga katonára visszahívására megfelelő számú francia csapat visszavonásával fognak felelni.

Uj üzlet!

Nézzé meg!

JU-GO

cipőkínálatát

Pašičeva ul. 7. (Márkuszt mellett)

10303

Uj üzlet!

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Az erdélyi magyarságnak első emlékezetes nagy tüntetése volt önmaga és irodalma mellett az első irodalmi olimpiász, melynek eszméjét Janovics Jenő kolozsvári színházgátló vetette föl s melyre ő maga díszes ezüstserleget ajánlott föl. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság elhatározta, hogy Marosvásárhelyen, ez év husvétja utáni első vasárnapi kezdettel meg fogja tartani a második erdélyi irodalmi olimpiaszt. Rendezésre felkérték az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság marosvásárhelyi tagjait: Berde Máriát és Molter Károlyt, a Kemény Zsigmond Társaságból pedig Antalfy Endrét. A tagválasztások során ismert írókat választották be a Kemény Zsigmond Társaságba új tagokul: Ady Mariska, Bánffy Ferenc báró, Bárd Oszkár, Borbély István dr., Csermely Gyula, Ikefalvi Dienes Jenő, Elekcs György dr., Tarczány Sándor, Hajós Károly festőművész, Imre Lajos dr., Kádár Imre dr., Szentimrei Kovács Jenő, Kruzsej Erzsébet, László Árpád zeneszerző, Szigeti Ernő dr., Nagy Dániel, Oolok Lajos dr., Paál Árpád dr., Pálffy Gyula, Csicsy Irén, Poór Lili színművésznő, Sipos Domokos, Spectator, Szentgyörgyi István színművész, N. Tessitori Nóra előadóművész, Walter Gyula, Wass György gr., Zágony István dr. A második irodalmi olimpiászra Erdély magyarsága, mint a maga megtörhetetlen életének és kulturájának tüntető ünnepére, a legnagyobb lelkesedéssel készülődik.

*

A nagyváradi tábla elnöke, Stancescu rendeletet adott ki, amely szerint mindazokat a nagyváradi tábla területén működő kisebbségi tisztviselőket, akik a román nyelvet még nem sajátították el tökéletesen, fegyelmi bíróság elé fogják állítani. A rendelet értelmében az egyes hivatalfőnökök fogják összeírni azokat a tisztviselőket, akik ellen fegyelmi eljárás indul és akiket most már — megfelelő fegyelmi eljárás után — az elbocsátás veszedelem fenyeget.

*

Haró székely nagyközség még a háború előtt szerződést kötött az állammal. A szerződésben kötelezte magát, hogy református községi iskoláját az állam rendelkezésére bocsátja azzal a feltétellel, hogy ha bármely oknál fogva az iskola kizárólag magyar tannyelvű módosulás történne, az iskolaépület és telek visszamegy a község használatába. A harói székelyek 1919 után is bíztak a szerződésben és meg is kísérelték, hogy a román közoktatásügyi politikával szemben jogaikat megvédjék. Amikor azonban az impériumváltozással kapcsolatban a jogutódlásta az iskolai célokra át sem adott, csak kibérelt épületekre is kiterjesztették, a harói reformátusok új felekezeti iskolát állítottak fel és abban taníttatták gyermekeiket tovább anyanyelvükön. Ezt persze az Anghelescu-féle politika nem nézhette nyugodtan: a dévai revizor az 1924-25. tanév folyamán egyszerűen felszólította az iskola tanítóit, hogy szüntessék meg működését, de meghagyta egyidejűleg a csendőrségnek is, hogy ne nézze el abban a tanítás folytatását. A harói magyar tankötelesekből valahogy mégis magyar tagozatot szerveztek, amelyben azonban tantárgyakat egyáltalában nem tanítanak a gyermekek anyanyelvén. Magyar írást és olvasást is csak heti két órában. Most következő a dolgok csattanója: Haró községtől másfélkilométer távolságban van Keménd, egykor református anyaegyház, ma leányegyháza a haróinak. Ugyanekkor távolságra van Berekszó, amelyben szintén néhány református család él. A két községben tisztán román tannyelvű állami népskolák működnek és ezekben a napi imádságokat is csak románul tanítják. A magyar

református szülők tehát a harói magyar tannyelvű iskolába akarták járattatni gyermekeiket, még pedig törvényes alapon, mert a tankötelezettségről szóló 1924. évi július 24-iki törvény egymástól három kilométer távolságban fekvő községben élő tankötelesek átjárását is megengedi. Ez azonban csak törvény, a kisebbségi iskolázásra nézve magasabb jogforrást és hatalmat alkotnak — bizonyára nem a közoktatási kormány tudta nélkül — a revizorok. Jelen eset-

ben Pintea revizor ur, aki eltiltotta a keméndi és berekszó református tanköteleseket a harói iskolába való járást, közlekedési akadályokkal nem okolhatja meg tilalmát, talált azonban más okot, azt, hogy Keménd és Berekszóban is van állami iskola, járjanak oda. Az mellékes, hogy ezekben az iskolákban anyanyelvüket elfelejtik, imádkozzanak románul, legyenek románokká, mert ez a fontos, nem pedig a törvény és az — igazság.

Bonyolódik a jugoszláviai majompör

Majomhívek és antimajompártiak

Ki tudott még egy évvel ezelőt is valamit Dayton-ról? Csak elképzelték földrajztanárok ha tudtak arról, hogy a kis amerikai város a világon van. A majompör aztán egyszerre ismertté tette Daytont. Az idegenek odatódultak, a telkek ára emelkedett, a szállodák megteltek s az anyagi jólét boldog napja sugározta be a dayton-i polgárok életét.

Lehet-e csodálni ilyen példák után, ha nálunk is mindenképpen majompört akarnak csinálni. Elvégre olyan közgazdasági pangás van, annyira sir és panaszkodik mindenki, hogy egészen „jól jönne” egy kis fellendülés, ha mindjárt az amerikai példára megindított majompör hozná is azt.

A beogradi majompör azzal kezdődött, hogy dr. Petronijevics Brana egyetemi tanár a Tudományos Akadémián sorozatos előadásokat tartott a Darwin-eletről s ebben természetesen emellett foglalt állást, hogy az ember a majomtól származik. Emiatt a szaborna tempóban kiprédikálta a tudóst. Ez nem riasztotta vissza a jugoszláv darwinistákat. Karadzics Milán professzor a vranjai gimnázium diákjai számára tartott előadásain is azt állította, hogy bizony az ember a majomtól származik. Emiatt a

vranjai görög keleti papi konzisztórium a bíróságnál feljelentette Karadzics tanárt. A pör, a világ második majompöre, nemsokára tárgyalás alá kerül s a vranjai járásbíró dönti el majd elsőfokon, hogy valóban a majomtól származik-e az ember.

A beogradi majompörnek is vannak újabb bonyodalmak. Parenta Antal, a karlováci teológiai intézet igazgatója vállalta, hogy egy előadás keretében megdönti Darwin és Petronijevics Brana állításait. Az első előadásában többek közt azt bizonyította, hogy csak könyvelők és felületesen gondolkozók állítják azt, hogy ép a legundokabb állat az emberi nem őse s életük alkonyán a legelszántabb atheisták is hisznek a teremtés isteni eredetében. A hallgatóság soraiban volt egy magas őshaju ur, aki ennél a pontnál gunyosan közbeszólt. A teremben lévő felzudítottak a közbeszóló ellen, aki csak annak köszönhet, hogy nem verték meg, hogy a detektívek idejében kimentették s eltávolították. Most azonban keresik az ismeretlen darwinistát. Bizonyosan ő ellene is per indítanak. Beograd még sem engedheti, hogy csak Vranja-ban legyen majompör.

Móric bácsit megmentettem az életnek

Családi okok és a zsidóhitközségi választások miatt akart meghalni — Intim beszélgetés az öngyilkosjelölttel a Slávia kávéházban

Berger Emánuel noviszadi textilkereskedő hétfőn jelentést tett a rendőrségen, hogy az egyik alkalmazottjától, B. Mór ötvenegy éves kereskedelmi ügynöktől levelet kapott, amelyben közli, hogy öngyilkossági szándékkal Szubotícára utazott. Az öngyilkos-jelölt felkutatására nyomban megindult a nyomozás, a melynek során értesítették a szubotícai rendőrséget, hogyha netán még nem késő, akadályozza meg a küszöbön álló tragédiát.

A hivatalos nyomozástól függetlenül emberi kötelességeim szemellett tartásával, magam is utnak indultam a hálálszánt ember felkutatására, hogy ha még lehetséges, lebeszéljem végzetes tervéről. Amint tudomásomra jutott az eset, nyomban kirobogtam B. Mór Antunovicseva-uccai lakására, ahol azonban csak a könnyező hitvest találtam.

— Talán már későn jöttem — kérdeztem izgatottan.

— Igen — válaszolta szomorúan — épp most ment el a kávéházba. A Nemzetibe, meg a Városiba szokott járni.

B.-né válasza cseppet sem nyugtatott meg. Az öngyilkos-jelölt bizonyára csak tévútra vezetett feleségét azzal, hogy közelebbi tartózkodási helyéül a kávéházat nevezte meg. Erős volt a gyanum, hogy a szerencsétlen ember azalatt, míg azt hiszik, hogy a Nemzetiben, vagy a Városiban van, valamilyen elhagyatott parkrésztben készül megvárni az életét. Minthogy azonban egyelőre mást nem tehettem, végigjártam valamennyi kávéházat, a Nemzetiben ismerik, a főpincér az első körséta után határozott választ adott.

— Nem is volt itt kérem.

A következő percben már a Városiban

voltam. Ott nem ismerik, de a pincér megnyugtatóan:

— Kérem, ha itt van, rögtön előkerül — és azzal elkialtotta magát — B. ur a telefonhoz!

Egyszerre három ur is felugrott a kártyasztalok mellől, de hamarosan kiderült, hogy egyikük sem azonos az öngyilkos-jelölttel.

Nem találtam a Bárányban és a Beogradban sem. Végső kétségbeesésben benéztem az ujonnan megnyitott Slavia-kávéházba is.

— B. ur...?

— Igen, itt van — felelt a pincér és azzal az egyik sarokasztal felé mutatott. Éppen kibicelt, de én könyörtelenül elvonszóltam az alsós mellől egy másik, üres asztalhoz. Egy hitsorsos utánunk kiáltott:

— Mi az Móric, a végrendeleted csináltad?

— Kérem — kezdtem kissé zavartan, amikor végignéztem jámbor ábrázatán és megszorítottam felém nyújtott kezét — azt hiszem tévedek. Amint látom, ön egyáltalán nem akar meghalni.

— Ki mondta — rökönnyödött meg — dehogyan nem akarok. Csak a sógorom nem enged. Folyton a nyakamon ül. Hogy miért?... Több oka van annak. Huszonhat éve vagyok nős... nehezíti sorsom, hogy fiam felől semmit sem tudok. Legutóbb Szlavosbródban dolgoztam. Kereskedtem és egyszerre csak, képzelje, azt írja, hogy: megyek Franciaországba. Hát érdemes apának lenni? Elmegy egyszerűen Franciaországba, dirékte azért, hogy azt se tudjam, hol van. Pedig én a családomat szeretem. Minderre képes lennék érték... A másik ok kérem a hitközségi választá-

sok. Előző évi jelölt voltam, elköltöttem nyolcezer dinárt kortescélokra és amikor megbuktunk, tudni sem akart felőlem a hitközség. Nem akarom azt mondani, hogy kirugtak. A választási kudarc miatt annyira elkéseredtem, hogy elhagytam Szubotícát és Noviszadon kerestem munkát. Jó állásom volt, szép jövedelmem, de hiányzott a családi élet, bántott a kudarc és ezért elhatároztam, hogy öngyilkos leszek. Tegnap érkeztem meg Szubotícára és amint kialakultam magam, sógoromat kerestem fel, akitől revolvért kértem. De úgy látszik reggel már elővasta a *Bácsmegyei Naplóból*, hogy mi a szándékom, mert nem adott revolvért. Erre elhatároztam, hogy a Paľicsba ugrom, azonban ez nem sikerült, mert a sógorom elhozott ide a kávéházba.

Kis szünetet tartott, hogy szószerint felrassam a lap számára beszélgetésünket, majd minden átmenet nélkül folytatta:

— Látom, kérem, hogy maga le akar beszélni tervemről.

— Hát ami azt illeti, felfőlem...

— Igazán köszönöm — szakított felbe — de már unom ezt a ronda életet.

— Én megértem önt — mondtam neki — mindamellett tanácsolom önnek, hogy jól gondolja meg.

Elmélázóan idézte Ferenc Jóskát:

— Mindent megdöntöttem és mindent megfontoltam.

— Nagyon sajnálom önt — mondtam részvétellel.

Tragikus csönd támadt. B. Mór pillanatilag habozott, azután lemondóan sóhajtott:

— Jó, hát ha maga is akarja, nem leszek öngyilkos. Pedig fél éves tervemet adom fel a maga kedvéért. Kérem, ha módjában áll, értesítse a Berger urat, hogy visszamegyek hozzá Noviszadra.

— Terc — mondotta, de ez már nem nekem szólt, hanem a kártyázóknak. Érdekelve volt az első tervem.

Azután bucsút vettünk egymástól és én örömmel távoztam. Valóban örülök annak, hogy B. Mór ötvenegy éves kereskedelmi ügynököt megmentettem az élet számára...

Magyar Domokos

CIRKUSZ

•••

Szenzációk

Izgalmasak most a lapok,
Közöm hitelesen én,
Hisz kergeti valósággal
Egymást a sok esemény.
Hogy az olvasót, a nyáját,
Ne fogja el unalom,
Itt van az új szenzáció:
Nem égett ma le malom.

A külföldi tudósítók
Ugy ontják a híreket,
Hogy fele se fér a lapba,
Másképp fele kireked.
Mert Windischgraetz érdekel most
Mindenkét egyhangulag,
Itt van az új szenzáció:
Frankügyben nincs fordulat.

Anti-uborkaszeton van,
Ó, te nyavalyás korom,
Még a bepolitika sem
Unalmas, mint máskorom.
A nap alatt akad még új,
Hadd ujságozzam ezért
A legnagyobb szenzációt:
Radics máma nem beszélt.

dió

BUTORSZÜKSÉGLÉT
Igazságban szerzői be 11013
Nagy Varjas Rókus
esztalosmesternél, Subotica, VI. Vukovičeva 3

Tomboló vihar a magyar nemzetgyűlésen a frankhamisítási botrány miatt

Bethlen nyilatkozott a kormány felelősségéről — Az ellenzék állandó közbeszólásokkal zavarta meg a miniszterelnök beszédét — Peidl szemtelen rágalmazónak nevezte Bethlent — Az egységspárti képviselők inzultálni akarták a szocialisták vezérét — A miniszterek akadályozták meg a tettlegességet — Mit mondott Farkas István Horthy Miklósról?

Négyezer rendőr van készenlétben Budapesten

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés keddi ülésén eddig még alig tapasztalt óriási érdeklődés nyilvánult meg. A képviselőház háznapvi hivatalában már a szerdai ülésre se lehet napok óta jegyet kapni és kedden már a reggeli órákban megindult az ostrom a belépőjegyekért, azonban még a miniszterek sem tudtak már hozzátartozóik részére jegyet szerezni.

Az Országház-térre vezető utcákban már a kora reggeli órákban mindenütt erős rendőrorjárat cirkált. Az utcák torkolatánál kettős rendőrposzt állt, a parlament közvetlen környékét pedig a rendésné jóval erősebb kordon vette körül. Ez a kordon mindenkit megakadályozott abban, hogy a parlament épületének közelébe jusson. Valamennyi kapu előtt kettőzött rendőrszemteljesített szolgálatot és mindenkit csak szigorú igazoltatás után bocsátottak be a parlamentbe, sőt azokat is külön igazoltatásnak vetették alá, akiknek belépőjük volt az ülésre.

A rendőrség teljes készenlétben volt egész nap és már a hajnali órákban négyezer lovas-, gyalogos-, és kerékpáros rendőr állt szolgálatban.

A parlament környékén kívül, elsősorban az **Ébredő Magyarok Egyesületének** Sörház-uccai helyisége körül volt erős rendőri készenlét.

A parlament ülésterme már délelőtt tíz órakor zsúfolva volt és a nagy ülések képét mutatta. A diplomaták karzatán megjelent **Chinchant** budapesti francia követ is, az újságírók karzatán pedig minden nagy külföldi lap kiküldött munkatársa jelen volt. Tizenegy óra tájban jelent meg az ülésteremben **Bethlen** István gróf miniszterelnök, aki feltűnően tágas volt és izgatottan járkált fel-alá, néhány szót váltva a kormánypárti képviselőkkel és minisztertársaival, majd újból kiscitett a teremből, hogy folytatassa az ellenzék vezetőivel az éjszaka folyamán eredménytelenül végződött tárgyalását. **Apponyi** Albert gróf vállalta a közvetítő szerepét a kormány és az ellenzék között, tekintettel a helyzet rendkívüli súlyos voltára. A tanácskozások egész délig tartottak, azonban tekintettel arra, hogy Bethlen csak az elsőfokú bírósági ítélet után lett volna hajlandó a parlamentti bizottságnak betekintést engedni a frankhamisítási ügy irataiba, a megegyezés a délelőtti tárgyalásokon sem jött létre.

Az eredménytelen tanácskozás után tizenkét óra után néhány perccel **Szcitovszky** Béla elnök megnyitotta az ülést. Az ellenzék tagjai pedig ekkor vonultak be együtt valamennyien és ugyanekkor jöttek be a fájvédő képviselők is.

Szcitovszky Béla elnök a következő enunciacióval nyitotta meg az ülést: — A világszenzáció központjába állította nemzetünket az az oléggé el nem ítéhető büncselekmény, amely a frankhamisítás esztelen cselekedete miatt halálában tartja nemzetünket, midőn éppen a világ, erősítő bizalma már felénk fordult. Ennél súlyosabb megpróbáltatás Trianon óta alig jutott osztályrészül nemzetünknek. Minden igaz ha-

zafira egy feladat vár, amit ebben az egyszerű mondatban jelölhetek meg: **A frankhamisítási büncselekmény mielőbbi elintézésére történjék meg minden, amit a törvény és a haza mindenekfelett álló érdeke parancsol.**

Az elnök szavait úgy a kormánypárt, mint az ellenzék tapssal fogadja. **Szcitovszky** elnök ezután bejelenti, hogy **Rupert** Rezső, **Hegymegi-Kiss** Pál, **Peyer** Károly, **Vázsonyi** Vilmos, **Homonnay** Tivadar, **Szilágyi** Lajos és **Áimágy** László napirendelőtti felszólalásra kérték engedélyt, amit azonban megtagad. **Szcitovszky** kijelentését a szélső baloldalon nagy zajjal fogadják.

— **Miért?** — kiáltozzák a szocialisták. **Peidl** Gyula: **Ez is a haza érdekében?** **Szcitovszky** Béla: A képviselő urak kérték, hogy kérelmüket a nemzetgyűlés elé vigyem.

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megadjuk! Megadjuk!

A nagy zajban is hallatszik, amint **Bethlen** harsányan kiáltja az ellenzék

Bethlen nem jut szóhoz

Bethlen eközben mereven ül a helyén, majd az elnöki előterjesztések és a szavazás után szólásra áll fel. Amikor **Bethlen** felemelkedik a helyéről, az egész egységes párt mint adott jelre feláll és lelkesen ünnepli **Bethlent**. A baloldali ellenzék a kiáltások özönével fogadja a miniszterelnököt:

— **Nem hallgatjuk meg! Mondjon le! Lemondani!** — zug minden oldalról.

Bethlen zsebre dugott kézzel, dacosan áll és mereven a baloldal felé néz. A demokratikus blokk tagjai folytatják kö-bekiáltásaikat.

Propper Sándor izgatottan feugrik helyéről és a nagy zajban sítot valamit **Bethlen** felé. **A zaj egyre erősödik. Bethlen** kezét zsebébe dugva áll a helyén és hol az elnök felé tekint, hol a szélsőbaloldal felé néz, ahonnan a szocialisták kórusa zuja:

— **Pfuj! Pfuj! Tessék lemondani! Lemondani!**

A jobboldal, amely zsufoltan veszi körül a miniszterek bársonyszékeit, némán hallgatja az ellenzék viharos demonstrációját.

A zaj most már olyan nagy, hogy nem is hallani az elnök csengőjét, a baloldal lármaja mindent elnyom:

— **Lemondani! Lemondani!**

Tíz percig szünet nélkül tart a zaj,

Bethlen a kormány felelősségéről

Bethlen István miniszterelnök: Kötelességemnek tartom a Házat tájékoztatni az országot a parlament szünet alatt ért súlyos veszedelméről. Ebben a pillanatban még nem vagyok abban a helyzetben, hogy a parlament részletesen informálhassam, mert a vizsgálat még nincs befejezve. Csak a kormány felelősségét és felelőségének kérdését szeretném ma tisztázni.

Felkiáltások az ellenzékéről: Mondjon le!

Peidl Gyula: Az ön felelősége nem kétes! (Óriási zaj.)

Bethlen: **Nem akarom** ugyanis, hogy a bünygy nyomozását olyan kormány vezesse, amely a felelőség kérdésében nem állhatna tisztán és amelyre akár

felé:

— **Nem!**

Az elnök ekkor egyenként felteszi a kérdést, hogy megadják-e a képviselőknek a napirend előtti felszólalásra az engedélyt, amit a többség nem ad meg. Midőn az elnök kihirdeti az eredményt, hogy nem adta meg a Ház az engedélyt, a szélsőbal erős pfuj, pfuj-kiáltással fogadja.

Horváth Zoltán: **Falaznak nekik.**

Rupert Rezső: **Tussolás!**

Malasits Géza: **Frankhamisítók barátai!**

Rupert Rezső: **Meghálálják** Marsovszkyt, hogy összehozta őket. (Óriási zaj.)

Midőn az összes napirend előtti felszólalást kérő képviselők kérelmét elutasították, az elnök bejelenti, hogy **Rupert** Rezső a házszabályok alapján sürgős interpellációra kért engedélyt. Az elnök az engedélyt megtagadta.

Gunyos felkiáltások a szélső baloldalon: **Éljenek a frankhamisítók!**

sőt egyre növekszik, mire a miniszterelnök leül. Az egységspárti képviselők felugrálják helyükről és már olyan a helyzet, mintha egymásnak rohannának, amikor az elnök elhagyja a helyét és ezzel jelzi, hogy az ülést felfüggesztette.

Az ülés felfüggesztése után **Vázsonyi** Vilmos izgatottan siet az újságírókhoz és közli velük, hogy

Bethlen **Thimkó** Zoltán koronaugyésztől kért véleményt, hogy a parlamenti bizottság betekinthe-e az ügy irataiba és **Thimkó** állapította meg, hogy ezt nem szabad megengedni.

Az ország sorsát — mondja **Vázsonyi** — a nagy **Thimkó** Zoltán döntötte el.

Az izgalom ezalatt a teremben egyre nő. **Szcitovszky** Béla elnök **Zsitvay** al-elnökkel és másokkal igyekszik rábírní az ellenzékét, hogy hallgassák meg **Bethlen** miniszterelnököt és **Vázsonyi** is csillapítja az ellenzéki képviselőket. Ennek eredményeképpen mintegy félórás szünet után valamelyest csillapitnak a kedélyek és az ülés újból megnyitása után **Bethlen** megkezdheti beszédét, a melyet azonban csak állandó zajban és botrányos jelenetek közt, folytonos megszakításokkal, ugyszólván félmondatokban mondhat el

lyek felvették a kormány felelőségének kérdését, mert vannak olyan személyek, akiknek szerepe kétségtelen és van olyan vád, mintha a kormány az eddigi nyomozásban hibát és mulasztásokat követett volna el. (Nagy zaj.)

Peyer Károly: **A Magyar Távirati Iroda előre figyelmeztette a gyilkosokat!**

Bethlen: **A kormány kötelessége a percben...**

Horváth Zoltán: **Lemondani!** (Az egész demokratikus blokk kórusban kiáltja a miniszterelnök felé: **Lemondani! Lemondani!**)

Bethlen (percekig nem jut a nagy lármban szóhoz) ... hogy kijelentse, hogy a nyomozás egyes részleteit feltétlenül a nemzetgyűlés elé fogja hozni, a jog és felelőség megállapítása azonban a bíróságtól függ. Kötelességemnek tartom, hogy a kormány nevében még egy kijelentést tegyek...

Felkiáltások az ellenzékéről: Lemondani!

Kinek a kezében van a hatalom?

Bethlen: **A kormány a legnagyobb eréllyel lát hozzá, hogy felderítessék a bünygy minden részlete. Senki sities, a ki a kormányt vissza tudná tartani attól, hogy teljes világosságot derítsen az ügyre és annak részleteit majd, a vizsgálat befejezése után be ne terjessze a parlamentnek. De az ügy politikai hátterére is rá akarok majd mutatni. Azt mondják**

títkos hatalmak vannak Magyarországon, ezek a títkos hatalmak mindent megkísérelnek, hogy megkíséreljék a kormány kezét és ez bizonyos vonatkozásokban sikerült is nekik.

A kormány célja, hogy lehulljon végre az álarc minden oldalán. (Nagy taps a kormánypárton, az ellenzék gunyosan tapsol.) Ha vannak títkos hatalmak, vessék le az álarcot, de ha nincsenek, akkor le a rágalmazók álarcával! Egy nagy szembeállítás előtt állunk, amely elől egyik fél se térhet ki.

Malasits Géza: **Állunk elébe!**

Bethlen: **A kormány keze teljesen szabad ebben a kérdésben és végig fogjuk vezetni a vizsgálatot az egész vaulon.**

Malasits Géza: **Láttuk Csongrádnál! Hallottuk már ezt a trázist!**

Propper Sándor: **Síofok, Orgovány, Csongrád és a Somogyi-Bácsó-gyilkosság!**

Rupert Rezső: **Ismerjük már ezt a kijelentést!**

Hedry Lőrinc: **Megfigyelőbe Rupert!**

Bethlen: **Biztosíthatom a nemzetgyűlést és az egész közvéleményt, hogy a kormány kezében van a hatalom és bármely oldalról történne kísérlet a rend megbontására, a kormány meg fogja azt akadályozni. Ugy érzem, hogy amíg ezen az uton haladok, mögöttem van a nemzet többsége. (Az egységspárt felállva tapsol.)**

Az ellenzéken óriási lárma tör ki.

— **Bünpalástolók! Tessék lemondani! Választásokat! Frankhamisítók! Hamis részvényesek!** — kiáltják az ellenzéki oldalról a kormány tagjai és az egységspárt felé.

Rupert Rezső: **Nádossy is mindig azt mondta, hogy a konszolidációt védi!**

Bethlen (percekig sápadtan áll a helyén és nem jut szóhoz, majd a nagy zajban így folytatja beszédét): **Foglalkozni kívánok még az ügynek a kurirszolgálatra vonatkozó részével, mert ebben az ügyben a vizsgálat már befejeződött. A határigazolványnak ugyanis fontos szerepe volt az ügyben.**

Propper Sándor: **A külügyminiszter még mindig nem mondott le!**

Bethlen: **A külügyminisztériumban két osztály foglalkozik a kurir-igazolványok kiállításával.**

Horváth Zoltán: **Az egyik a hamis frank-osztály!**

Bethlen (ingerülten): **Nem érdeke a nemzetnek mindenkit beárni!**

Farkas István: A miniszterelnök ur olyan nagy mocsarat teremtett, amelyben már maga is fulladozik!

Szcitovszky Béla elnök (aki az ülés alatt folytonosan rúzza a csengőt): A képviselő urak az elnökség minden türelmét kimerítik...

Erre az elnöki kijelentésre a szocialisták izgatottan felugrának helyükről és nagy lármába törnek ki.

— Maga él vissza a mi türelmünkkel! — kiáltják egyszerre többen is.

Peidl Gyula: Tessék bennünket is meghallgatni!

„Frankfutárok és szokolfutárok“

Bethlen: Nagyon kérem a képviselő urakat, hallgassák meg a mondanivalómat. A futárigazolványok kiállításával az elnök és a futárosztály foglalkozik. Az elnöki osztály válogatja ki a személyeket. (Nagy zaj és gúnyos nevetés az ellenzéken.)

Malasits: Nagyszerűen válogatta ki, Gratulálunk!

Bethlen: A technikai részt a segédhivatal intézi.

Peyer: A végén még a portás lesz mindenért felelős.

Bethlen: Kétféle futár van.

Peyer: Frankfutár és szokolfutár. A kormánypartii képviselők izgatottan felugrának helyükről és nagy kiabálják Peyer felé:

— Szégyelje magát!

Peyer: Ami igaz, azért nem szégyenlém magam. Szégyeljék magukat a frankhamisítás bűnpártolói.

Óriási lármára támad és Bethlen csak percek múlva tudja folytatni beszédét. Elmondja az ismert részleteket Jankovich ezredes csomagjainak lepecsételéseiről. Jankovich négy csomagot mutatott be a segédhivatalban és kérte bőrdíjének lepecsételését, ami meg is történt, mert a segédhivatali főnöke nem jogosult a csomagok átvizsgálására. Ha tudta volna a segédhivatali főnök, hogy frankok vannak a csomagokban, akkor sem tagadhatta volna meg a lepecsételést, minthogy a magyar hatóságok szoktak ilyen uton valutát küldeni külföldre.

Peyer: Ilyesmút átutalással szoktak elintézni.

Malasits: Beszéljen már a hamis frankok királyáról, Albrechtről.

Bethlen: Beszélnek bizonyos dolgok elhallgatásáról és eltusolásáról és azt mondják, hogy a kormány kommunikéi hiányosak.

Nagy Vince: Az nem volna baj, hogy hiányosak, az a baj, hogy hamisak.

Bethlen: Követelem a képviselő urtól, hogy ezt a rágalmat bizonyítsa be.

Nagy Vince: Csak fel kell olvasni a kommunikéket.

Éhm Kálmán (egységespárti): Mit fizet maguknak ezért a komédiáért Benes?

Az ellenzék nagy zajban tör ki. Sétáló kájelezések röpöknek Éhm felé. A lármára megszüntével az elnök rendreutasítja Éhmet.

Mit tagadott meg Bethlen a franciáktól?

Bethlen ezután a magyar és francia rendőrség kollaborációjáról beszél.

— A kormány tisztában van azzal, hogy egy nemzetközi rendőri kollaborációból indult ki a világháború. Ebben az esetben azonban a kormány megengedhetőnek tartotta az együttműködést, mely azt a célt szolgálta, hogy kiderítessék: mennyi hamis frankjegyet nyomtak, kik vettek részt a hamisításban, hol vannak ezek a frankjegyek. A továbbiakra nézve már meg kellett tagadni a kollaborációt, mert a kormány nem engedhette meg, hogy olyan utra vigyék, mely sérti az ország szuverenitását. (Nagy zaj. A kormánypartii tapsol.)

— Maguk már elfáztok az ország szuverenitását! — kiáltják a szocialisták.

Bethlen: Megállapítom, hogy többszöri sürgetés dacára

a holland és a francia rendőrség nem közölte velünk a bűnügy ki nyomozott adatait

és a budapesti rendőrség teljesen tájékozatlan volt egészen az utóbbi napokig. (Zaj a jobboldalon.)

A herceg és a szocialista

Bethlen: De nézzük meg, kik állítottak a mozgalom élén. Ott van a dúsgazdag Windischgrätz herceg és egy kishivatalnok, ott van az ország rendőrhatalóságának vezetője, Nádosy és mellette a szociáldemokrata nyomdász.

Hatalmas vihar tör ki. A szocialisták felugrának padjaikból, a padokat verik és ilyeneket kiáltoznak Bethlen felé:

— Szégyelje magát!

— Kabaré az egész!

Esztergyólyos János hangja keresztül-szűri a lármán:

— Még kiderül, hogy a frankhamisítást a zsidók és a szocialisták csinálták!

Bethlen sápadtan áll a nagy zajban. A kormánypartion nagy az izgalom.

Esztergyólyos János: Az eskümlinta a csodarabbitól való!

Horváth Zoltán:

— Azokat a tisztviselőket, akik résztvettek a hamisításban, szabadlábra kell helyezni, mert parancsra cselekedtek.

Bethlen: Felkérem a képviselő urakat, hogy jelenjen meg az ügyességen és ott közölje, amit itt mondtok.

Peyer: Mi van a szocialistákkal miniszterelnök ur?

Kormányzó vagy kormányzat?

A második szünet után Bethlen miniszterelnök folytatja beszédét. Rámutat arra, hogy a külföldi lapok alaptalan hírei a kíméletlen gyanúsításokat fröcsentik mindenfelé és beavatkozást sürgetnek az állam belső ügyeibe. Különösen az Arbeiter Zeitung és a Matin cikkeivel foglalkozik.

— A Matin azt írja — mondja Bethlen — hogy a kormányzó is bűnrész. Farkas István: Ez igaz!

A közbeszólásra a jobboldalon és a közepén óriási vihar támad.

— Disznóság! Gyalázat! Gazember! Azonnal ki kell dobni! — kiáltják Farkas felé a kormánypartii képviselők és csak percek múlva tudja megkérdezni Szcitovszky elnök:

— Kire értette ezt a képviselő ur?

Farkas: A kormányzati rendszerre!

A vihar most még erősebben tör ki. A nagy lármából csak néhány kiáltást érteni:

— Hazudik! Letagadját! Sokkal gyávább, semhogy fentartandó! Hitvány, ha-

„Szemtelen rágalmazó!“

A miniszterelnök kijelentését, amelyben az ellenzék gyanúsítását látták, nagy felháborodással fogadják a baloldalon.

Peidl Bethlen felé kiált valamit, de nem lehet megérteni, csak Bethlen válaszáat hallani:

— Ez a megkerülése a dolgoknak!

Peidl Gyula (a miniszterelnök felé):

— Szemtelen rágalmazó!

Peidl kijelentése után még az eddigiekénél is fokozottabb mértékben tombol a vihar.

A jobboldalon és a közepén felugrának a képviselők.

sokan Peidre akarnak rohanni, de Bethlen, Vass József és Zsitvay al-elnök útjukat állják.

— Becstelen gazember! Ki innen! Ki kell rugni! — kiáltozzák Peidl felé. Percekig tombol a jobboldal és

mindenképpen tettelesen akarják megterelni Bethlen megsértését, a képviselők a kormánypartii közepre rohannak, a szocialisták várva a támadást, farkasszemet néznek velük

Rupert Rezső: Végül becsapják majd a festékes dobozt!

Bethlen (Peyer felé): Hogy önök Sparringot letagadják, arról én nem tehetek.

Peyer: A mi sorainkban táncsereket főhadnagyok! (Zaj.)

Bethlen: Semmi olyan momentum nem merült fel, hogy itt

puccsot akartak volna végrehajtani.

— Beszélnek bizonyos hazafias célokról. Én azt mondom: megértem azt a hazafiságot, mely felajánlja, mondjuk, az aranyóráját a nemzet oltárára, de nem értem azt a hazafiságot, mely idegen ember zsebéből akarja kivenni az aranyóráját.

Rupert Rezső: A kormánynak le kell vonni a konzekvenciát!

Bethlen: Mindenesetre el kell itélni azt az álhazafiságot, amely bűncselekmények elkövetésével akarja a haza érdekeit szolgálni és helyesnek tartja az ilyesmit. Elítélem azokat a sajtóközleményeket is, amelyek egyes lapokban a hazafiság álarcaiban pártjára keltek a frankhamisítóknak. Ha meg akarjuk akadályozni a jövőben azt, hogy hasonló bűncselekmények előforduljanak, akkor nemcsak a bűnt kell büntetnünk, de ennek az álhazafiságnak sem...

Peyer Károly: A kormány támogatja a fajvédők nyomdáját, a Stádiumot.

Farkas István: A Szózatot!

Bethlen: Az ilyen bűncselekmények kockára teszik a kormány munkáját és rongják a külföld előtt Magyarország hitelét.

Az elnök ezután Bethlen kérésére szünetet rendelt el.

zag iráter!

Csak hosszú idő múlva enyhül a vihar és Bethlen folytatja beszédét:

— Bethlen és Horváth között ellentétek vannak — állítja tovább a miniszterelnök — a bécsi követségen házkutatást tartottak. A külföldi lapok szerint kompromittálva vannak Bartha Richárd, a kormányzói kabinetiroda főnöke, Fay Zoltán, Prónay György báró, Ulán Ferenc, Podmaniczky Endre báró és még sokan. Azt írják, hogy

a szálak a kormányzó irodájához vezetnek és az ügyről tudott Albrecht főherceg és Izabella főhercegnő is.

— Miért nem tiltják be ezeket a lapokat? — kérdi valaki a jobboldalon.

Bethlen: A lapok ki és betiltásával az ügy nincs elintézve. Tessék azoknak, akiknek összeköttetések vannak az illető lapokkal, gondoskodni arról, hogy az újságok ne üljenek fel ilyen alaptalan híreknek, mert amíg ezt nem teszik meg, gyanúsak.

telen volt aláírni a trianoni békét és utána is annyi megaláztatást szenvedett, akadnak emberek, akik fellázadnak ez ellen a külső jogrend ellen? Nekünk csak az a kötelességünk, hogy ezt a külső jogrendet, amelyet igazságtalannak tartunk, igyekezzünk igazságos eszközökkel, fokozatosan megváltoztatni. A külföldi lapok romlottaknak tüntetnek fel bennünket, pedig csak szerencsétlenség vagyunk.

Végül bejelenti Bethlen, hogy ha az ügy befejeződik, újabb jelentést tesz a nemzetgyűlésnek.

Az egységespárt lelkesen ünnepli Bethlent, míg az ellenzék kórusban kiáltja feléje:

— Lemondani! Lemondani!

Szcitovszky elnök megállapítja, hogy Farkas István úgy tette meg a közbeszólását, ahogy a képviselőház értekte.

Farkas István ismételt kijelenté, hogy nem a kormányzóra, hanem a kormányzati rendszerre vonatkozott a közbeszólása.

Szcitovszky: Kénytelen vagyok elfogadni a kimagyarázást, mert mindenki a legilletékesebb a maga szavainak értelmezésére, de a kijelentés úgy is súlyos sértést tartalmaz, ezért a képviselő urat rendreutasítom.

Azután az ülést az elnök felfüggeszti.

A népjóléti tárca költségvetése

Szünet után a népjóléti tárca költségvetését kezdték tárgyalni a legteljesebb érdektelenség mellett. Szcitovszky átadta az elnöklést Huszár Károly alelnöknek, a képviselők legnagyobb része pedig eltávozott az üléstől.

Bethlen miniszterelnök is eltávozott és új tanácskozást kezdett az ellenzék vezetőivel, hogy hagyják abba a frankügy további tárgyalását

mert bizonyosnak látszott, hogy a napirendi indítványoknál újból kezdődik a frank-vita.

A népjóléti tárca vitájánál Vass miniszter is felszólalt és beszédét igyekezett nyugítani, hogy időt adjon Bethlennek a tanácskozásokra.

A miniszter beszéde közben váratlanul újból kitört a vihar, mert Vass sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a frank-ügy miatt kevés idő jutott tárcája tárgyalására.

Erre a kijelentésre nagy zaj támadt, majd a kormánypartion valaki a szocialisták felé kiáltja:

— Ne tetszett volna lármázni!

— Ne tetszett volna bankót hamisítani! — vág vissza Esztergyólyos János.

Huszár elnök rendreutasítja Esztergyólyost, mire Propper megjegyzi:

— Nem Esztergyólyos hamisított.

Viharos napirendi vita

Vass József beszéde után Huszár Károly elnök napirendi indítványt tesz, hogy a szerdai ülésen folytassák a költségvetés tárgyalását.

Peyer Károly Farkas István és társainak napirendi indítványát ajánlja elfogadásra. Szükség van a parlament vizsgálati bizottságra, mert

nemcsak teljes világosságot kell deríteni a bűnügyre, hanem le kell vonni annak politikai konzekvenciáit is.

A szokolhamisítás sem került annak idején a nemzetgyűlés elé és azt a bíróság zárt tárgyaláson tárgyalta le.

Rakovszky belügyminiszter úgyszólván egy hivatali szobában ült Nádosyval, aki a frankhamisítók egyik vezetője.

Kérde, miért voltak katonai rangsorba helyezve a Térképészeti Intézet főosztályi és kinevezése folytán nyitott meg a Térképészeti Intézet háza a frankhamisítók számára.

Szakács József egységespárti az elnök napirendi indítványa mellett szólal fel.

Hegymegi-Kiss Pál Farkas István napirendi indítványát fogadja el. Tiltakozik az ellen, hogy közönséges gazember-

reket hazafiaknak tekintenek. A világbotrányért az a kormányzati rendszer felelős, amely gyilkosságokat és bombamerényeket megtorlatlanul hagyott.

Bethlen miniszterelnök elvben nem ellenzi a parlamenti vizsgáló bizottság kiküldését, csak a politikai vonatkozások kiderítésére. Javaslatára a nemzetgyűlés az elnök napirendi indítványát fogadja el.

A sarokbaszorított belügyminiszter

Nagy Vince személyes kérdésben szólalt fel. A miniszterelnök rágalomnak mondotta azt a kijelentését, hogy hamis kommunikék jelentek meg az úgyról. Ezzel szemben hivatkozik arra, hogy a Magyar Távirati Iroda január 10-ikén kommunikékot adott ki, amely szerint december 21-ikén érkezett meg az amszterdami rendőrség átirata Nádossy gyanús szerepéről. Január 30-ikán a M. T. I. kommunikékot adott ki arról, hogy Rakovszky belügyminiszter és Nádossy országos főkapitány közt nincs ellentét. Másnap a M. T. I. jelentette, hogy Nádossyt szabadlátra engedték.

Rassay Károly: Ez már komoly adat. Rakovszky belügyminiszter emelkedik ezután szólásra, de az ellenzék olyan fülükeltető lármában tör ki, hogy Rakovszky percekig nem tud szólni. — Mondjon tel Piai! Nádossy barátja! — hangzik feljé. Végül Rakovszky mégis beszélni kezd, azonban alig lehet egy-két szavát hallani. Nagynehezen annyit tud mondani, hogy az amszterdami távirat alapján azonnal intézkedett, hogy Nádossy ne folyhasson be a nyomozásba.

— Miért ment Nádossyval Windischgrätzhez? — kiáltják az ellenzék oldaláról. — Sajtóhóhér! Mondjon tel!

Rakovszky: Amit tettem, kötelességem volt. A hivatali eskü illoktartására kényszerül.

— Talán Zdravetznek tett esküt? — zugja az ellenzék.

Rakovszky: Elismerem, hogy Nagy Vince állítása jóhiszemű, de engem sem terhelhet vád.

A belügyminiszter további szavai elveszték az óriási zajban.

Györki Imre dr. szintén személyes kérdésben szólal fel és tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy a szocialisták is részeseek a frankhamisításban. Ő védője volt az egyik letartóztatottnak, de azután kérve-kérték a letartóztatott hozzártározóit, hogy álljon el a védelemről, mert azt ígérték, hogy ha nem szocialista lesz a védője, négyhetű vizsgálat után szabadlábra helyezik és a fizetését továbbra is ki fogják utalni.

Felkiáltások a kormányparttól: Ki ígerte ezt?

Payer: A szabadlábban levő cinkosok.

Györki: A miniszterelnök, valahányszor a kormány rendszerének súlyosabb következményei támadnak, gorombáskodással próbál kimászni a hinárból.

Az ülés este háromnegyed tízkor ért véget.

Lemond a Bethlen-kormány?

A nemzetgyűlés keddi ülésének viharai után sem enyhült a politikai helyzet, amelyet igen komolyanak ítélnek meg és ebben a pillanatban még senki sem sejtjelme, hogy miképpen fog megoldódni. Az ellenzéknek az az impressziója, hogy

a Bethlen-kormány helyzete tarthatatlan. Valószínűnek tartják ugyan, hogy lemondás esetén Bethlen kap újabb megbízást kabinetalakításra, de felmerült egy Szeitovszky-kabinet megalakításának gondolata is.

Érdekes, hogy erről az eshetőségről kedden a Házban a kormánypartú oldalon is szó esett. A kormánypartban nagy az elégedetlenség, hogy még a pártot sem informálják, sőt a miniszterek egyrésze is teljesen tájékozatlan. Az egységespártban igen határozottan kialakult az a vélemény, hogy a kérdés politikai része gróf Bethlen István mi-

niszterelnök felszólalásával elintézve egyáltalában nincsen, valamint az is, hogy a politikai felelősség alól kitérni nem lehet. Azért — mondják a kormányparton — hogy magas állami funkcionáriusok és állami intézmények kompromittálódtak, feltétlenül lelélni kell és ezt a következtetést már csak a külföldre való tekintetből is le kell vonni.

A kormánypart jelentékeny részében a leghatározottabban kialakult az a fellegás, hogy Bethlen saját presztízse és a párt szilárdsága is nyer azzal, hogyha az ügynek egy későbbi stádiumában a kormány benyújtja lemondását.

A pártban nem kételkednek abban, hogy újból Bethlen kap kormányalakításra megbízást.

Ez a megoldás a kormánypart szerint már azért is előnyös lenne, mert ez alkalommal adna Bethlennek, hogy olyan módon állítsa össze és frissítse fel kabinetjét, ami a kormánypart kívánságainak megfelel.

Kedden este íéhat órákor Szeitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke tanácskozássra hívta meg Vázsonyi Vilmost, Hegymegi-Kiss Pált és Peidl Gyulát. A tanácskozásban később résztvevett Bethlen miniszterelnök is. A polgári ellenzék hajlott a megegyezésre, de Peidl ragaszkodott Farkas István napirendi indítványának elfogadásához.

A tanácskozás után Vázsonyi kijelentette az újságíróknak, hogy szerdán lesz döntés.

Vizsgát kell tenni az állami tisztviselőknek

A belügyminiszter rendelete

Beogradból jelentik: A belügyminiszterium most küldte szét a közigazgatási hatóságoknak a tisztviselő törvényhez kiadott végrehajtási utasítást, amely előírja, hogy milyen vizsgákat kell tenniük a köztisztviselőknek, hogy a megfelelő képesítést megszerezzék.

A rendelet szerint a gyakornoki minőségben alkalmazott érettségivel, vagy egyetemi képesítéssel rendelkező köztisztviselőnek három év után vizsgát kell tenni és csak azután veszik fel őket a tisztviselő-státusba. A vizsga anyaga: az államalakulat óta egységesített törvények és kormányrendeletek, a nem egységesített törvények közül azok, amelyek ott érvényben vannak, ahol a tisztviselő szolgál, az SHS. állam alkotmánya, a belügyminiszterium szervezete, a többi miniszterium ügyköre, a kerületi beosztásról és a közigazgatásról szóló törvény.

A Vajdaságban működő köztisztviselőknek ezenkívül ismerni kell a magyar törvénykönyv néhány speciális rendelkezését.

Az 500 dináros rejtély

A Bácsmegeyi Napló keddi példányai közt két olyan példány volt, amelyben a hetedik oldalon

Börtönre ítélt bírósági végrehajtó Tíz havi börtön két betörés miatt A noviszádi törvényszék tárgyalásai cikk a következő címváltozással jelent meg:

Két betörés miatt husz havi börtön

Börtönre ítélt végrehajtó

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába került és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap. Akl a Bácsmegeyi Naplóra előfizet, részvevő a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dináros nyeremények kerülnek kiosztásra.

Anyóka pityereg

Mácsi néni egy kis töpörödött öregasszony, egy falatnyi vénség, nem sokkal nagyobb, mint egy középkori töpörtü, minden frivolitást mellőzve. Az anyóka multját nem ösmerjük, ámbár hosszú felettett még testvérek között is, hisz a nénike momentán legalább hetvenesztendő. Anyóka az emberi könyörtelenségre támaszkodik, emberi szívekből van az ő munkója. Minden élejtén és tizenötödikén feltotyog a redakcióba és besepri az adományokat. Mácsi néninek fixe van, tíz dinárt kap esetenként. Viszonyunk még régi keletű, ezeltől pár évvel egy bank tanyázott a szerkesztőség helyén, amely havi öt dinárral támogatta a néniét. Egy szép napon a bank bucsut vett a kapufélfától és anyókat — nagy riadalmára — idegen arcok fogadták a szobában. Egészen fel volt háborodva.

— Hol az az ur? — kiabálta indulatosan, mire a szerkesztők megszeppenve felajánlott neki tíz engesztelő dinárokat.

Ettől kezdve vazallusának tekintette és havonta pontosan be is szedte a sarcot. Történt, hogy szerkesztők megvált a lap kötetkeiből. A nénirol mindenki megfélekedezett, de nem úgy ám ő és éktelen lármát csapott, amikor legközelebbi vizitje alkalmával sehohsem találta adófizetőjét. Humoristánk azonban nem vesztette el lélekienitét és bocsánatkérőleg átnyújtott Mácsi anyókanak husz dinárt.

— Mért huszat? Én csak tízet szoktam kapni — mondta csudálkozva. — De azért elfogadta.

— Nahát — tetette magát a humorista — pedig mi annak az urnak mindig huszat szoktunk összeadni a maga számára.

A néni keserűen vicsozította el a műfogait.

— Ilyen rosszak az emberek — sóhajtott — hallatlan! — és eltotyogott.

Közben elterjedt a halálhíre anyókanak és jólertesültek azt mesélték, hogy negyven ezer dinárt találta a selyemharisnyájában. Általános részvétet kellett a hír, Mácsi néni az egész város ösmerte, hisz végigkoldult irgalmatlanul minden hátsorsost. Mert az anyóka izraelita vaftásu és gazdag rokonai vannak Szubotícán, akik azonban állítólag hallani se akarnak róla. Ezzel szemben anyóka azt állította, hogy ő bojkottálja a burzsuj családot. A rokonok nem szégyenlik. Anyóka még ugyse. Alig hevertük ki a néni elvesztése fölötti bánatunkat, egy napon nyitott az ajtó és a mosolygó napsütésben lassan tipegett felénk a földöntúli látomány: Mácsi néni. Ő volt, tetőtől talpig realizálva, személynesen.

Halálosan megsértődött, mikor a halálát emlegettük. Alig tudtuk kibékíteni. Végül is megkínáltuk egy csésze tejjel, amit gögösea visszautasított.

— Csak csokoládét iszom — mondta gögösen.

Aztán zugotódni kezdett.

— Hof az az ember? Meddig várjak még a pénzemért?

A humorista pillanatnyilag nem volt jelen, tehát mi egyenlítettük ki az apánást.

— Tessék harminc dinár — nyújtotta át ifju irodalmárunk a főszerkesztőtől erre a nemes célra kúmpolt összeg felét.

A néni egyet csuklott izgalomban. Aztán még kettőt, majd hármat, végül már számlátlanokat. Egy ismétlő revolver sem csuklik különbea.

— Nahát — és potyogni kezdtek a könyvei — így meglopni engemet! Négy hónapig beteg voltam, s csak harminc dinárt ad. Az én börtönön akar meggazdagodni!

Keservesen megsíratta a fiszta vesztését. Alig tudtuk rátkínálni a jóvátételt.

Ide se jövök többet! — jelentette ki vérző szívvel — ezentúl küldjék fel a

pénzt a letrásomra! — és megadja a pontos címét.

Istenem, de melyikünknek lesz kedve felmenni az anyóka lakására lefizetni a taksát? Nem mondom, ha ötven évvel ezelőtt adta volna meg a pontos címét... (L. I.)

Kasszafurás Kikindán

Negyvennyolcezer dinárt vitt el a betörő

Kikindáról jelentik: Hétfőre virradó éjjel vakmerő betörés történt Kikindán. A betörő álkulccsal kinyitotta Erdős Mihály gabonakereskedőnek a városháztéren lévő üzletét és három helyen kifurta a Wertheim-szekrényt, amelyben negyvennyolc darab ezerdináros bankjegy volt.

A bankócsomagot a betörő beletette Erdős aktatáskájába, majd megmosta a kezét mielőtt távozott.

A rendőrség éjjel két órákor vette észre, hogy Erdős üzletének redőnyo föl van huzva. A rendőrözsem bement az üzletbe, ahol akkor már csak nyomait találták a betörőnek. Lepedát Milivoj főkapitány személyesen vezet a nyomozást és széleskörű intézkedéseket tett a tettes kézrekerítésére.

Boszniában

elakadtak a vonatok

Méteres hó borítja a vasútvonalakat

Szarajevóból jelentik: Boszniában és Hercegovinában három nap óta állandóan havazik. A nagy hóesés következtében több vonatjáratot megszüntettek és csak a főbb vonalakon közlekednek a vonatok. Hétfőn éjjel óriási hóvihar volt és a vasuti pályát borította a hó.

A Sarajevóból Dubrovnikba haladó személyvonat hétfőn éjjel a nyílt pályán elakadt, mert a pályatestet egy méter magasságu hó lepte el. A vonatot erre vissza akarták vezetni Sarajevóba, azonban csak Penyig jutottak el és itt végleg elakadt a vonat. Órákat kellett várni, amíg Sarajevóból segélyvonat érkezett és hókotróval nagynehezen kiszabadította a személyvonatot, amely csak tizenkét órai késéssel tudta folytatni útját Dubrovnik felé. Az újabb viharok miatt kedden az összes mellékvonalakon megszüntették a közlekedést.

Uri újságírók — parasztpárti bankett

Radics helyesli az újságírók távöltartását a subotica bankettől

Zagrebból jelentik: A Dom szerdai számában Radics István közoktatásügyi miniszter cikket írt a subotica népgyűlésről és annak várható következményeiről. Radics István szerint harmincezer ember vett részt a Radics-párt vajdasági zászlóbontásán. Radics polcmizál a lapokkal, amelyek kevesebb jelenlevőről emlékeznek meg. A cikk foglalkozik az újságírók és a suboticai Radics-párt elnöke közt keletkezett afférral, helyesli a suboticai szervezet elnökének eljárását és azt írja, hogy a megjelent lapudósítók kivétel nélkül uri újságírók, akiknek kedvéért nem lett volna helyes egy becsületes parasztot is kiszorítani a bankettől.

A közoktatásügyi miniszter ezután önkormányzatot és iskolákat ígér a Vajdaságnak, majd a vajdasági vizsabályozási munkálatok fontosságát méltatja.

HIREK

Tapintat tárgyában

Barátom, akit úgy ismerek, mint magamat, így mondta el panaszát.

— Nagyjában elég helyes volna a világ, okkal-móddal el is lehetne viselni, ha nem lennének benne emberek is. Mert hidd el, azok megesszik az életet. Mi az, hogy esszik? Rágiák, harapják, marcangolják.

Megainnak élő medve vagyok, a zajos tömegeket mindig elkerültem, rossz időben Gumidge néniénél is érzékenyebb vagyok. Ilyenkor csaladok valamire, ahol fákat talállok. Végre egyedül! De akkor nekem ront egy rokonszenves vaddisznó.

— Hopp! hopp!

— Hogy az isten akárhová tegyen, sóhajtom magamban, de már megragadt és rázza a kezemet.

— Ez derék, ennek örülök. Sétál, sétál?

— Dehogyan, — felelem, — az októder aranyparitását keresem szilvanag alapon. Mingyárt föl is mászom erre a fára.

— Kegyed csaknem veszté el a humorát, mondja Vaddisznó. Szerencsésje, hogy velem találkozott, legalább nem unatkozik.

Idegesen szorongatom zsebemben a revolvert, most, most következik el az a pillanat, amit majdan kitűnő ügyvédem, Elemér, ügyesen felépítendő védőbeszédében az ellenállhatatlan kényszer rovására ír. De merengéseimből felriaszt egy vállamba nehezede kéz. Szinte azt hiszem, a sots keze.

— Mit szól a román trónörökshöz?

— Nem ismerem személyesen, ismeretleneket pedig nem szólítok meg.

— Azt mondják, hogy snájdig legény legyen.

— Mi az, hogy legyen? Ki parancsolja ezt?

— Csak mondom.

— Hát hallgasson maga hullarabló, gonbolja fel inkább a nyaka bibircsókjára a gallériát, de fogja be a száját. Nem tudom megsérteni, vértelve van minden ellen. Amit egész nap összeolvasott, azt most feltálatja.

— Szeretném tudni, hogy Pasics miért utazott most el...

Ebben a pillanatban megugrom tőle.

— Hová megy?

— Mindjárt jövök, csak megkérdelem Pasicsot, hátha elárulja Várjon itt meg. Álljon a fa alá, de ha unatkozik, felmászhatsz az ágak közé is. Helyezkedjen el szép svájfolton, függőlegesen lefelé.

Belerohannak a másik Tapintatos karjába. Az megragad, eltől magától, oldalt fordít és csóválja a fejét.

— Hihetetlen, hogy milyen rossz színben van.

— Hát ne higgye.

— De kérem, maga egészen lesóványodott. Csak lóg a képén a bőr.

— Még mindig jobb, mintha egészen hiányzik.

— Nincs láza? Nem szokott szédülni? Bizonyosan szokott, csak elfitkolja. Azonnal feküdjön le, hívasson orvost.

Kezdem szelíden csikorgatni a fogamat.

— Fáj? — kérdi.

— Isten tudja! Nem találták ugyan meg, mert elszóbbott, viszont a seb még nem gyógyult be, pedig ma van... várjon csak... szerda, csütörtök... persze, épp a kilencedik napja. (Rejtélyes borzongást látszom, a szent fehérjét kifordítom, a fogam csattog.)

— Micsoda sebről beszél? — kérdi rosszat séjtve Tapintatos.

— Tán csak tudja, hogy a múltkor megragapott egy kutya, benne volt az ujjában is. De nem lehetett megvizsgálni, mert elfűt.

Nem is köszön, úgy rohan el. Van, van! — kiáltom biztatóan utána immár magamban, hábarítatlanul.

Kávéházba is azért nem járok, mert ott van a legtöbb vadlajt, aki a mások nyugalmára tör.

— Megengedi, hogy magához telepedjek?

Választ se vár, ill máris. Hava helyett épp itt. Hogy miért van az az illava idegen országban!

— Nézze kérem, felelem, van egy csöpp időm, azalatt át akarok olvasni vagy tíz újságot. Tölem itt maradhat, de egy árva szóf nem beszélök, akármit is kérdez.

A másik porcban már kezdi a román trónörökös, a csoupijai tamburást, a ritkablókat, Windischgratset. — elkergetett tökéletesen. Felállök.

— Miért megy? Vizontlátásra.

— Helyes, vizontlátásra a családi sírbojtombban.

De ez még mind megjárja. Sokal kellemetlenebb, amikor az ember öregkutyakévdében van, undorodik mindentől, ami látna és alkoholt s akkor megérkezik illumináltan Tapintatos.

— Egy pohár bortól jobb kedved lesz.

— Köszönöm, nem iszom.

— Rosszul teszed, ez használ. Na, az én kedvemért.

— Akkor se, ha feltámadna az apám, értsd meg. Olyan a hangulatom, hogy így akarok maradni.

— Haha, kacag, voltam én is úgy. Nagyon érdekes eset, majd az elejéről kezdem, mikor még menyasszony volt a Tinka. Azaz nem is a Tinka, mit beszélök itt össze-vissza, a Nelli volt. Te nem ismered, de az nem baj.

... Bíró urak, nagyon szépen kérem, foglalkozzanak intenzíven azzal a bizonyos ellenállhatatlan kényszerrel, mert mégis csak szörnyűség, hogy berugott mások jobban tudják, mit értek én, mire van szükségem, brutalitás, hogy kizavarnak szíves rémségeskedésükkel, szösztyárkodásukkal a világból s megölik a csendet, a szent magányt. Én már most bejelentem, hogy nem állök jót semmiért.

Bob.

*

— A görög-keleti vizkereszt Beogradban. Beogradból jelentik: A szabor-templomban kedd reggel nyolc órakor ünnepléses istentisztelet volt, amelyet Dimitrije patriarcha celebrált. Az istentisztelet után a közönség menetté alakult és a patriarcha vezetésével a Száva-hoz vonult, ahol ősi szokás szerint a vízet beszentelték. A patriarcha az ünnepléses aktus után imát mondott az uralkodó családért.

— Kinevezések és áthelyezések a becskerekeli törvényszéken. Becskerekéről jelentik: Az igazságügyminiszter Kinjics Momcsilo pozsaréváci törvényszéki jegyzőt ugyanilyen minőségben Becskerekre helyezte át. Lozanic Sziavko járáséirósági jegyzőt törvényszéki jegyzővé nevezték ki és a becskerekeli ügyészséghez osztották be.

— Politikai gyűlések a szent kerületben. Szentáról jelentik: Sztrilich Béla országgyűlési képviselő szombaton Feketesen tartott beszámolót s vasárnap a tornyospusztai szövetkezetben mondotta el beszámoló beszédét, amelyben az aktuális politikai kérdéseket fejtegette. A beszámoló beszéd után Rudics Ignác, a Gazdakör elnöke mondott köszönetet a képviselőnek, hogy megszerzte Tornyosnak a keddi heti-piacot. A küldöttségek kérték a képviselőt, járjon közbe, hogy a postaügyi miniszter állítson fel postát Tornyoson, a földművelésügyi miniszter pedig nevezzen ki oda járlatkezelőt. A beszámoló beszéd után délelőtti bankettet rendeztek a plébánián Sztrilich tiszteletére. — Martonoson vasárnap alakult meg a radikális pártszervezet, amely Eremics Tósz földbírókósi elnökkel, Kovács József gazdákodót alelnökké választotta. A gyűlés hódoló táviratot küldött Országgyűlésnek, üdvözlő táviratot Pasics min-

iszterelnöknek és dr. Radonics képviselőnek. Fejsőhegyen a Davidovics-párt népgyűlést tartott, amelyen dr. Beleszlin Brankó orvos elnök, Kerepesy Vince alelnök és Hufnuss titkár beszéltek.

— Kik irányítanak egy szubotocai magyar lapot? Egy szubotocai könyvnyomatos napok óta műfordításokat közöl, amelyek szerint a *Bácsmegyei Napló* politikai irányítására, cenzurázására, ellenőrzésére tárgyalások vannak, vagy voltak folyamathan. Ki kell jelentenünk, hogy ezek a hírek is, mint az illető könyvnyomatos egyéb eredeti hírei — valótlanok. A *Bácsmegyei Napló* független lap és sem oka, sem kedve nincs ezt a függetlenségét feláldozni. A *Bácsmegyei Napló* ellentétben a Primitív Kártékony című könyvnyomattal, ezt is függetlensége feláldozásának s becsületességnek tekintendé, ha időnként könyvnyomatományok, vagy költségeihez való hozzájárulás címén venné igénybe bárkinek anyagi segítségét, mert nem akarja a maga becsületét szempontjait senki emberfia egyéni érdekeinek, érvényesülési vágyának alárendelni.

— Szántiz kommunistát tartóztattak le az országban. Beogradból jelentik: A beogradai rendőrség kedden délelőtti folytatta a kommunistagyánus elemek letartóztatását. A keddi nap folyamán Novákovics Koszta és Markovics Szima volt képviselőket, valamint Miljus Szima újságíró és feleségét tartóztatták le. Eddig szántiz letartóztatás történt. A nyomozással kapcsolatban kedden délután elkobozták a Novostit, mert azzal gyanúsította meg a rendőrséget, hogy a letartóztatottakat bántalmazták a rendőri fogdáknak.

— Blaha-gyászünnepek a budapesti színházakban. Budapestről jelentik: A Színigazgatók Szövetsége kedden ülést tartott, amelyen Beöthy László beszédet tartott Blaha Lujzáról. Az ülésen elhatározták, hogy kért fogják a fővárostól, emeljen szobrot az elhunyt művész emlékére. Blaha Lujza temetéséről is történt már részletes intézkedés. A művésznőt az államtemető el a Nemzeti Színház előcsarnokából, ahová még kedden éjjel elszállították a holttestet. A temetés délután három órakor lesz. Beszédet fog mondani a kultuszminisztérium nevében gróf Klebelsberg Kunó, a fővárosi képviselőben dr. Sipőcz Jenő polgármester, a Nemzeti Színház részéről Hevesi Sándor, a népszínházi bizottság megbízásából Ilvovszky János, a még élő gárda nevében Szirmai Imre és a fővárosi színésztársadalmáról részéről Beöthy László. Szerdán este valamennyi színházban gyászünneplést tartanak.

— Csehszlovákia elismeri az orosz szovjetet. Prágából jelentik: Benes miniszterelnök a minisztertanácsban az orosz kérdéssel elhangzott fejtegetéseit a szovjet de jure elismerése előkészítésének tekintik. Határozottan állítják, hogy az elismerés rövid időn belül bekövetkezik.

— Az olasz ellenzék passzivitásban marad. Milánóból jelentik: Miután az aventinói ellenzék számára a visszatérési feltételek nyilvánvalóan elfogadhatatlanok, az Aventinónak nem marad más hátra, minthogy továbbra is tevénytelen maradjon, illetve lemond mandátumáról.

— Angol és német petróleumtrösztök fuziója. Londonból jelentik: A Daily Herald közli, hogy a londoni tárgyalások a német petróleumérdeklőségek képviselőivel eredményre vezettek. Már a részletekben is ki van dolgozva a szerződés, amely érdekösszességet létesít a Deutsche Petroleumgesellschaft és az ugyanebbe a trösztbe tartozó Deutsche Erdölgesellschaft és az Anglo-Perisian Oil Company között.

— Tárgyalások a noviszadi táblán. A noviszadi táblán kedden délelőtti tárgyalták Orulki Péter szanádi községi bíró bűnügyét. Orulki ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén indult meg az eljárás, mert jogtalanul fogva tartotta a lopással gyanúsított Todorov Pezsa szanádi földművest. A kikindai törvényszéken Orulkit felmentették és a felmentő ítéletet a tábla is helybenhagyta. — Kedden tárgyalta a tábla Ancsin István botosi legény bűnügyét is, aki 1922-ben késsel megszurta Ifkov István nevű társát. A panaszos törvényszék Ancsint hat havi börtönnre ítélte. Az ítéletet a tábla helybenhagyta. — A tábla végül Zárics Zsárkó kikindai cipészlegény bűnügyét tárgyalta. Zárics ittas állapotban rálőtt Radulovics Joka nevű kikindai leányra, mert az nem akarta meghallgatni. A golyó azonban nem talált. A kikindai törvényszék a vádlottat felmentette és a tábla a felmentő ítéletet helybenhagyta.

— A noviszadi újságíró-szekció választmányi ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi újságíró-szekció választmányja vasárnap délelőtti tíz órakor a Városháza kis tanácstermében ülést tart.

— Százegy évig élt. Mosztárból jelentik: A hercegovinai Dobrics községben meghalt Mázics Péter gazdálkodó, aki százegy évig élt. Mázics 1824-ben született.

— Színelőadás a városi színházban. A szubotocai szláv színtársulat csütörtökön este nyolc órai kezdettel fogja bemutatni a „Hanasnaginica“ című háromfelvonásos drámát. A címszerepet Vavra Nina, a zagrebi Nemzeti Színház művésznője fogja alakítani. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— Bizonytalan időre elhalasztották a csehszlovák parlament összehívását. Prágából jelentik: A csehszlovák parlament, amelyet eredetileg elejére akartak összehívni, február közepe előtt nem tart ülést, sőt a helyzet annyira komplikálódott, hogy ma még egyáltalán beláthatatlan, mikor fog a parlament összehívni. Az összehívás elhalasztását a koalíciós lapok avval indokolják, hogy nem készült el a kamara munkaprogramja. A valóság az, hogy az állami alkalmazottakról szóló törvényjavaslat hátráltatja a parlament összehívását. A szükséges költségek fedezetére vonatkozóan ugyanis a szocialista párton belül differenciák vannak. A szociáldemokraták a katonai költségvetésben kívánnak takarékoskodik, a nemzeti szocialisták azonban, minthogy a hadügyminiszter az ő pártjukhoz tartozik, demagógiának mondják ezt az indítványt.

— Blédben tartják meg a kisantant konferenciáját. Beogradból jelentik: A kisantant legközelebbi konferenciájának előkészületei már folynak. A kisantant-államok konferenciáját február huszadikára hívják össze. A konferencia színhelyéül a kormány Blédet jelölte ki.

— Haarmann büntársának pörc. Hannoverből jelentik: A Grans-pör hétfői tárgyalásán a szakértőket hallgatták ki. Schultz titkos tanácsos vallomása szerint Haarmann közölte vele, hogy Grans látta a holttesteket, sőt ő maga vezette hozzá a fiatalembereket, amit Haarmann annakidején be is vallott. A szakértő szerint Haarmannnak jó emlékezőtevélysége volt. A másik szakértő mentől igyekezett Gransot akáról azt állítani, hogy mindenben Haarmann befolyása alatt állott.

— Tűz Noviszadon. Fratescsán Szoka noviszadi asszony Radicevicseva-ucca 3 szám alatti háza kedden hajnalban három órakor kigyulladt és teljesen leégett. A tűzoltók munkáját megnehezítette az a körülmény, hogy a közelben nem volt víz és ezért az épület menthetetlenül elpusztult. A kár harminc-negyven ezer dina.

— A zagrebi egyetem kilenc tanárát elbocsátották. Zagrebből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumtól kedden távirat érkezett a zagrebi tudományegyetem rektori hivatalához a bölcsészeti fakultás kilenc tanárának felmentéséről. A hír nagy feltűnést keltett Zagrebban. A felmentettek közt van dr. Prelog, a bölcsészeti kar ezidei dékánja is, aki még a keddi nap folyamán átadta hivatalát. A felmentések azért történtek, mert az illető tanárokat Prbicsevics az egyetemi tanács megkérdése nélkül helyezte az egyetemre. Az egyetemi igazság tiltakozó gyűlésre készül. Perovics dr. egyetemi rektor kedden további instrukciókért Beogradba utazott.

— A német kommunisták az uralkodók vagyonának kihalásait követelik. Berlinből jelentik: Az emberi jogok német ligájának, Németország kommunista pártjának és más szövetségeseknek képviselői hétfőn délután a belügyminisztériumban kérvényt nyújtottak be, amelyben népszavazás elrendelését kérik az uralkodók vagyonának teljes kihalásának tárgyában és ennek megfelelő törvényjavaslatot terjesztenek elő. Egyidejűleg Berlin neukölni negyedéből kilencezer választó hiteles aláírását adták át a minisztériumban. További huszezer aláírás jegyzéke hitelesítés végett még a neukölni választói írodában van.

— A braunschweigi herceg eladta kép- gyűjteményét. Berlinből jelentik: A Verwärtts jelentése szerint a braunschweigi herceg, II. Vilmos sógora, százhetvennyolc képből álló gyűjteményét eladta azzal a feltétellel, hogy a fizetés angol fontban történjen és az összeget angol vagy holland bankházban helyezték le- tétbe.

— Házasság. Kovács Vilmos, a Nemzeti-szálló igazgatója és Langné sz. Telcs Berta házasságra léptek.

— Öngyilkos tanítónő-növendék. Noviszadról jelentik: Cubics Ljubica, a noviszadi tanítónőképző intézet növendéke pillanatnyi elmezavarásban levette magát az intézet második emeletéről. A szerencsétlen leányt szétromcsolt tagokkal szállították be a kórházba, ahol kedden meghalt.

— Zsidóüldözés Bulgáriában. Szófiából jelentik: A szófiai zsidó hitközség kiküldöttjei megjelentek a belügyminiszternél és tiltakoztak az ellen, hogy a közigazgatási hatóságok résztvevessenek a zsidó felekezeti polgárok üldözésében.

— Lemondott a belga hadügyminiszter. Brüsszelből jelentik: Kesten tábornok, hadügyminiszter lemondását elfogadták. Poulet miniszterelnök ideiglenesen átvette a hadügyminisztérium vezetését.

— Dolijanics Dimitrije, nyug. vasuti inspektor, a családja körében előfordult betegedési eset miatt, ez évben nem fogad üdvözléseket az e hó 20-ikán szerdán levő házi védőszentjének ünnepe.

— Felakasztotta magát a rendőri fogdában. Noviszadról jelentik: Hajdu Róza cigányasszony kedden a noviszadi rendőrség fogdáiban felakasztotta magát. Mire ráakadtak, már teljesen eszméletlenül állapotban volt. Hajdu Róza azért került a rendőrségre, mert Noviszadról való kiáltása ellenére visszatért a városba. Állapota súlyos.

Magyar nyerte a német ping-pong bajnokságot. Berlinből jelentik: Németország ping-pong bajnokságát most játszották le Berlinben. A magyar reprezentánsok, Mechlövits, Pécsi és Jacobi főlegesen megnyerték valamennyi mérkőzésüket és a döntőbe jutott kívül még csak az angol Hadden került. Mechlövits végül legyőzte Jakobit és ezzel Németország ping-pong bajnoka lett. A magyar-angol válogatott ping-pong mérkőzésen a magyar csapat győzött 7:2 arányban. A női egyesbajnokságot Wicsonthalné (Bécs) nyerte.

— Dobrovolljác-gyűlés Topolán. Topoláról jelentik: A karkatuzi dobrovolljác-egyesület január hó 24-ikén nagygyűlést tart a topolai Pajzer-féle vendéglőben. A dobrovolljácok gazdasági helyzetüket vitatják meg.

— Egy bécsi kalauz rémtette. Bécsből jelentik: Boulanger Gusztáv közúti vasúti kalauz öt éves fiát és önmagát agyonlőtte. A szerencsétlen kalauz nemrégiben bocsátották el állásából nyolc napi felmondással.

— Bérharok a Citroen-autógyárban. Párisból jelentik: A Citroen-automobilgyárból mintegy négyszáz szerelőt bérharok miatt elbocsátottak. A gyárvezetőség most két napra kizárta az üzemeiben foglalkoztatott huszezer munkást.

— Szürke hó. Zagrebból jelentik: Goszpics községben érdekes feltevést tettek. Feltűnt ugyanis, hogy a déli szél révén a Likába söprődött hó szürke színű. A vizsgálat során kiderült, hogy a hó kráter hamutól laptá szürkéséget. A Vezuv hamuját a szél átvitte az Adrián és így a hamu megfestette a havat.

— Két métermázsa vajért egy heti elzárás. Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszék egy heti elzárásra ítélte Peres Albert bukinoszleői lakost, aki Lovrekovics József tejgazdaságából két métermázsa vaját lopott.

Kraljevbergi pezsgő a vezető márka

Fériiruha-szabás tanítás második kurzusa február 1-1 kezdettel helybeliek és vidékiek részére. Egyes jelentkezőket felvesznek. Futó Tamás II. Minkova ul. 16. szám.

— Lopás a mozgópostakocsiról. Móról jelentik: Szombaton este Ada és Mór között a Szentáról haladó vasúti postakocsiról, míg a vonatvezető a mellette levő szakaszban vacsorázott, ismeretlen tettesek két csomagot dobtak le a sínek mellé. A vonatvezető később észrevette, hogy a lámpát elmozdították helyéből és hogy a két csomag eltűnt. Mihelyt beért a vonat Moirra az állomásra, a vesztelő gép rendőrökkel visszament Ada felé és utközben megtalálták a kidobott két csomagot. A vonatfosztogatóknak úgy látszik nem volt elég idejük arra, hogy a zsákmányt elvihessék. A vasúti rendőrség erőfeszítéssel nyomozást indított az ismeretlen tettesek fölkeresésére.

— Műkedvelői előadások, bálak. A fászlóvölvi önkéntes tűzoltó egyesület műkedvelői pravoszláv karácsony és újév napján nagy sikerrel adták elő a »Sárga csikó« és a »Borura derű« című szindarabokat. A szereplők: Kis Anus, Krizmann Katica, Wancsek János, Bindusz János, Ferenc Sándor és Bocka Ábel, valamennyien jók voltak. — A kútai kaszinó január 23-án a Szoboda-szálló helyiségeiben kaszinó-bált rendez. A vrbázi kereskedők és iparosok egyesülete szombaton este a Greifenstein-szálló termében kitűnően sikerült táncmulatságot rendezett. A vrbázi tűzoltók egyesülete január 23-án tartja szokásos évi bálját. A vrbázi zsidó ifjúsági kultur-egyesület vasárnap jolsikerült előadást rendezett. A szereplők: Singer Edit, Spitzer Flóra és Schulmann Kató nagy sikert arattak és nagyon tetszett Basch Miksa mérnök felolvasása is.

— A topolai választói névjegyzékek kiigazítása. Topoláról jelentik: A topolai községében megkezdtek a választói névjegyzékek kiigazítását. Az új jegyzékekben felvesszük minden katonaviselt egyént, ami sok száz emberrel szaporítani fogja a topolai járás magyar választóinak számát.

— Merénylet a badeni javítóintézet igazgatója ellen. Karlsruheiból jelentik: A badeni javítóintézet igazgatója ellen az intézet egyik növendéke merényletet követett el. Két szurással életveszélyesen megsebesítette az igazgatót, azután megszökött.

KÖZGAZDASÁG

A zagrebi kereskedelmi kamara határozatai

Zagrebból jelentik: A zagrebi kereskedelmi kamara legutóbbi ülésén a következő határozatokat hozta:

1. Követeli az igazságügyminisztériumtól, hogy a maximális kamatát a bírói ítéletekben tizenkét százalékban állapítsák meg.

2. A kamara fismét kéri a pénzügyminisztériumtól, hogy a szerb adótörvény 47-ik szakaszát, amely szerint a monopoli-cikkek árusításával foglalkozó kereskedők harmadosztályú keresési adómentességet élveznek, az egész ország területére terjesszék ki.

3. Követeli, hogy a külföldre szóló posta-, távirat- és telefon-díjszabásokat szállítsák le.

4. Ellenzi a kamara az államnak azt a tervét, amely szerint kivándorlási bankot fog felállítani az Amerikából visszavándorlók segélyezésére.

Országos tenyészállat- és gépkiallítás Budapestben. Budapestről jelentik: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az 1926. évi díjazással és vásárral egybekötött XXXV. országos tenyészállatkiallítást és gépkiallítást március hó 19, 20 és 21-ikén fogja rendezni a budapesti és tenyész- és haszonállatvásártelen. A tenyészállatkiallításra fő kivételével kiállítható bármilyen fajta, u. koru és ivaru tenyészállat szarvasmarhából, sertésből, juhából, kecskéből, baromfiból és házinyulból. Bejelentési határidő: 1926. február hó 3.

SPORT

Népes mezőny indul a Sand birkozó-versenyén

A Sand, mint már megirtuk, vasárnap január 24-én rendez országos birkozóversenyét Szabotica 1926. évi bajnokságáért. A versenyt hat súlycsoportban bonyolítják le: légsúly (50 kg.-ig); pehelysúly (62), könnyűsúly (67.5), kisközép (75.5), nagyközép (83.5), nehézsúly (83.5-től). A győztesek nagy aranyozott ezüstérmét, a második helyezettek ezüstözött érmét, a harmadik és a negyedik helyezettek pedig kis aranyozott, illetőleg ezüstözött érmét kapnak. A verseny a Hungaria termében délelőtt tíz órakor kezdődik, a döntő menetek nyolc órai kezdettel az Alekszandrova utcai Slavija-kávéházban folynak le. A versenyen indulók nevezési díjat nem fizetnek.

A nagyszabású mitingre már eddig is nagyszámu nevezés érkezett be. A Sand a következőket indítja: légsúlyban Beck M., Jenel, Boros, pehelysúlyban Goldstein, Neu, Beck K., Seitz; könnyűsúlyban Demjanov, Szalma, Friedmann; kisközépben Bukvics, nehézsúlyban Kincses. A verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A noviszadi Vojvodina Sport Club közgyűlése. Noviszadról jelentik: A noviszadi Vojvodina-Omladina Sport Club vasárnap tartotta ezévi rendes közgyűlését, amelyen Popovics Dáka, a sportegylet elnöke elnökölt. A közgyűlés elhatározta, hogy a sportegylet tízéves fennállása és az Omladina-val való t. éves fuzója alkalmából pravoszláv husvétkor május 2-án és 3-án országos sportversenyt, egybekötött jubileumot rendez. A közgyűlés több folyó ügy elintézésé után az új tisztikart választotta meg. Előnké ismét Popovics Dákát választották, díszelnök lett: Dungyerszky Jásó, ügyvezető elnök: Ifju dr. Hadzsi Koszta, alelnökök: Kraja-sevics Gyula és Radulovics Mlčan, tit-

kár: dr. Csakovác Uros és Vojnovics Brána, főpénztáros: Krsztics Acksza, végül tizenöt tagu választmányt alakítottak.

Párisban 616 magyar birkozó legyőzték a francia válogatottakat. Párisból jelentik: A Párisban 616 magyar birkozó mérkőztek Franciaország válogatott birkozó csapatával. A mérkőzésen a magyar birkozó főlényes győzelmet arattak Pehelysúlyban Márton 17 perc alatt tusolta Aria-t, a kisközépsúlyban Kónyi 3 perc alatt dobta Bonfond-t, a nagyközépsúlyban Elek pontozással aratott győzelmet Lesergeau felett, míg Csanádi 15 perc alatt végzett ellenfelével, Van Lepennel. A legnagyobb küzdelem a nehézsúlyban volt, ahol Szolli a meghosszabbított időben győzött Sühle ellen. A középsúly magyar reprezentánsa, Poigárl nagy főlényben volt Rottenfiuc ellenében, a mérkőzés utolsó percében azonban a zsüri tévesen tuszt ítélte a magyar birkozó ellen. Végeredményben tehát a párisi magyar birkozógarða 5:1 arányban legyőzte Franciaország válogatott birkozócsapatát.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. január 19.

Budapest deviza 1261.5—1266.5, valuta 1260.5—1266.5.
Prága deviza 59.875.
Berlin deviza 1256—1260 milliárd márká, valuta 1251—1257.
Bécs deviza 7.4320—7.4520, valuta 7.39—7.43.
London deviza 274.

Zürich, jan. 19. Zárlat: Beograd 9.175, Páris 1955, London 2516.25, Newyork 517.75, Brüsszel 2350, Milanó 2090, Amsterdam 208 egynyelvad, Berlin 123.30, Bécs 72.90, Prága 15.325, Varsó 71.5, Budapest 72.60, Bukarest 2.315.

Zagrebi, jan. 19. Zárlat: Páris 211.60—215.60, London 273.66—275.66, Newyork 56.148—56.748, Berlin 1340—1348, Bécs 7.898—7.998, Prága 166.56—168.56, Triest 226.70—229.16, Budapest 0.079—0.080, Zürich 1088—1096.

Budapesti terménytőzsde, jan. 19. A terménytőzsdén az irányzat nyitáskor tartott, a kereslet gyenge, az árukínálat is kisebb, mint az előző napokban. Az amerikai piacokról szifárduló irányzat mellett a májusi buza 1 és háromnyelvad centtel, a júliusi egy centtel drágult, Rózsa 1 1/2 centtel magasabb, tengeri is javult 1/4 centtel.

A budapesti tőzsdén nyitáskor a tegnapi áron ajánlják a búzát, vagyis a 77-es tiszai búzát 425.000 koronával ajánlják budapesti paritásban azonnali szállításra. A többi cikkeken nyitáskor nincs üzlet. Prompt tengeri a tőzsdeidő elején 180.000 korona, tiszavidéki prompt tengerire 182.500 koronás pénzajánlat van. Márciusi tengeriért 192.500—195.000 koronát fizetnek. Árpában és zabban a kínálat jelemtelen, a tegnapi árat fizetik érte. Prompt korpát ma könnyebb elhelyezni 175.000 koronás budapesti paritásos áron.

Csikágóli gabonatőzsde, jan. 18. Búza májusra 174.75, júliusra 151.625, búza szeptemberre 144.125. Tengeri májusra 84.625, tengeri júliusra 86.625, tengeri szeptemberre 87.875. Zab májusra 45, zab júliusra 45.25. Rózsa májusra 110. Newyorki gabonatőzsde, jan. 18. Búza 202.75—199.75. Tengeri 90.125. Liszt 800—850. Az irányzat búzánál szilárd, tengerinél tartott.

Táncolai csak gramfon mellett lehet Szépet jól olcsón vehet Viltoriánai, Subotica, Zriniski try 2. 10767 Szvár fűszeres mellett.

KÖZGAZDASÁG

Állami árlejtések

A hadügyminiszter árlejtései: január 30-án a szkopljei autó-parancsnokság gumi-abroncsokat ad el, február 10-én a bitolji tüzérségi szertár vas-abroncsokat ad el, február 4-én a stípi hadosztályparancsnokság petrolomot ad el, január 23-án a szkopljei hadseregparancsnokság baraképítésre kér ajánlatot, február 5-én a petrovaradini autókommendo tartalék autó-alkatrészekre kér ajánlatot, január 22-én a nisi katonai parancsnokság lisztre kér ajánlatot, február 8-án a zajecsári hadosztály zabot vásárol, január 18-án a miniszterium adminisztratív osztálya írógépekre és irodai szerekre, január 30-án a szkopljei katonai parancsnokság műsziós barak-építésre, január 23-án a mosztári katonai parancsnokság gumuira, január 26-án a zagrebi katonai parancsnokság faépületekre, január 25-én az oszijekli hadosztályparancsnokság lisztre, február 1-én a miniszterium vászonra és bundára, január 30-án a miniszterium maffalira.

A postaminiszterium árlejtései: február 3-án a ljubljani postaigazgatóság köpönyegekre, február 17-én a beográdi postaigazgatóság szigetelőkre és sziljakra, február 1-én a szkopljei postaigazgatóság szerszámra.

A közegészségügyi miniszterium árlejtései: február 3-án férfi vászon fehérneműre és február 8-án gyapjú fehérneműre kér ajánlatot.

Az államvasutak igazgatóságok: február 8-án a beográdi üzletvezetőség ócskavasat ad el, január 29-én a szarajevói lokomotív-csőveket vesz, február 9-én a ljubljani finomított petrolomot, február 3-án a szuboticei villanyszerelési anyagot, február 4-én a szuboticei kocszot és kátrányt, aszbesztet és grafitot, valamint vagon-alkatrészeket, február 18-án a szarajevói tengelyeket, február 11-én a szarajevói deszkára, február 8-án a szuboticei telefon és táviró-anyagot, február 10-én a szuboticei faldyákra és fára, január 30-án a szarajevói sínekre és kitérőkre, február 11-én a szuboticei tapétaanyagokra, február 15-én a zagrebi vastartókra, fémekre stb. kérnek ajánlatokat.

Az építési osztályok: január 28-án a nisi betonmunkákra, február 3-án a prisztinai templomépítésre, január 29-én a plevljei utépitésre írt ki pályázatot.

Az erdőminiszterium szarajevói kiindulási fele február 8-án nagymennyiségű fát ad el.

Az állami monopóliumigazgatóság Beogradban február 15-én bérbeadja a pan-csevoi monopóliumszállításokat.

Népszerű előadások a sentsai Gazdakörben. Szentáról jelentik: A sentsai Gazdakörben minden vasárnap délelőtt tizenegy órakor ingyenes előadást tartanak, főleg a gazdákat érdeklő földmivelés, állattenyésztés körébe vágó kérdésekről. A múlt vasárnap Szegedi Imre az állatbetegségekről tartott előadást, tizenhetedikén pedig Szabó Mátyás ismerteti a városi és gazdasági tűzrendészetet. Az előadást megbeszélés és vita követi.

A vasuti tarifabizottság összehívása. Az összes gazdasági körök már régóta sürgetik a tarifabizottság összehívását, mely hivatva lesz az új vasuti tarifa számos sérelmes intézkedését megváltoztatni. Radojevic Ante volt közlekedésügyi miniszter már kilátásba is helyezte a tarifabizottság összehívását, de a miniszter közben tárcáját Miletic Krezta miniszternek adta át és így a tarifabizottság egybehívása elmaradt. Illetékes helyen arról értesülnek, hogy a tarifa-bizottságot a legközelebbi időben összehívják. Az összehívásnak egy az akadálya, hogy a miniszterium még mindeddig nem kapta meg a mezőgazdasági szövetkezetek részéről a bizottság tagjait kiszemelt jelöltek névsorát. A miniszter vagy a tarifa-bizottság ki fogja egészíteni a taglétszámot a tagok sorából kimaradt oszijekli és veliki-beeskereki kereskedelmi és iparkamarának delegáltjaival. A gazdasági körök lényeges könnyítéseket várnak a tarifabizottság munkájától.

keresek enyhítő körülményeket, de álltom, hogy ha parancsot kapnánk, löjtünk egy ellenfélre, akit nem ismerünk, akkor megfordítjuk a fegyvereket.»

Idő: 1898.

Hely: A „La Lanterne» című párisi szocialista lap szerkesztősége.

Három újságíró dolgozik itt: Alexandre Millerand, René Viviani és Aristide Briand. A két kolléga nem tudja, hogy a harmadik, Briand, jó újságíró-e, mert sem ő, sem Franciaország többi lakói soha cikket nem olvastak tőle. Briand csak beszél a redakcióban és zavarja a többiek munkáját. A jó slágermondatókat és a legszenzációsabb címeket, melyeket a fürge camélotok a boulevardok és a Jamburgok uccán üvöltöttek, Briand találja ki. És még vajamihézt ér: ha a Montmartre elcsendesül, ha az agento de villes és a dames de consommation már ásitának, ekkor ő egyedül derűsen jön a redakcióba és diktálja a leghíresebb kiadványokat. »Az opportunizmus, mely erőt vett rajtunk, a Bourbonok és a császárság után a szegény és a korrupció rezsimje... Mentünk meg a köztársaságot az opportunizmtól, mentünk meg önmagunkat a múlt infamitól... Ütött a felkelés órája... Vive le sociale!»

Millerand és Viviani rázzák a fejüket. Hol tanulta meg Briand mindezt? Hisz soha sem olvasott könyveket. Ő soha sincs egyedül. Dolgozó szobája az ucca, könyvtára a Madrid-kávéház.

Idő: 1903.

Hely: Palais Bourbon.

Ma van a nagy nap. Briand, mint a többség előadójá beszél az állam és egyház különválasztásáról. A karzat zsúfolásig telt meg. Páris legszebb hölgyei vannak ott. Páris legelőkelőbb szalonjának illata egyesül itt. Briand már néhány éve szívesen látott vendég ezekben a szalonokban. Uj, elegáns zsánort vezetett be. Ugy beszél a legjobb társaságban, mint a Montmartren szokás. Mindenkit bámulatba ejt: »... és szépen beszél a la revolution sociale-ről...» mondja a meggyőzött márkliú a zsidó bankárnak. Amikor Briand egyszer elvált álláspontra hivatkozva vonatkozott megszavazni egy törvényjavaslatot, Clemenceau így szólította meg: »Melyik nőt még nem szerette maga Briand és melyik politikus ellen még nem intrikált?»

Jaurés büszke volt pártja szónokára. A Palais Bourbon bankettje adott tiszteletre, melynek folyamán Jaurés a következő pohárköszöntőt mondotta: »Uralin, kölesönadtuk önöknek Briand barátunkat, most visszavesszük.»

Az ünnepély után Briand nem ment többé a Café Madridba. A Madejéne közelébe burcolkodtak. Röviddel ez előtt meghalt egy konzervatív miniszter, aki néhány milliót és gyönyörű özvegyet hagyott hátra. Madame ismét »ministress» akart lenni és Briand hosszú éveken át vendége volt. A felesége lett.

Idő: 1912.

Hely: A „Humanité» szerkesztősége.

A rendőrség ostromolta a szerkesztőséget. A detektívek átkutatnak minden fiókot, lefoglalnak kéziratosokat. A letartóztatott szerkesztők tiltakoznak az eltáras törvénytelenége miatt. Védekezik a rendőrbiztos: »Csak foljebvalónk, Aristide Briand befügyminiszter parancsának engedelmessédjünk.» És a börtönbe viszik a szerkesztőt arról a srékről, ahol Briand trónolt egy évtizedig. Jaurés fel van háborodva: legjobban barátja csendőroket küld a nyakára. Beront a kamarába és odaköltöztet Clémenceau miniszterelnöknek: »Veszélyes ember út ön mellett, einök ur!»

Briand erkölcsrendészeti kihágása

Amikor Briand még nem volt miniszter

Most jelent meg a berlini Rohwolt kiadásában Valeriu Marcu, a fiatal író tollából egy essay-gyűjtemény »Újságírók, mint politikusok» címen. A könyv, mely mindeképpen mentes marad száraz elméleti fejtegetésektől s ennek dacára mindig ragaszkodik a történelmi háttérhez, néhány friss és temperamentumos portrét tartalmaz s ezek közül kiragadjuk a következő aktuális részecskéket:

Idő: 1891.

Hely: A saint-nazarei rendőrbíróság.

Egészen közönséges kihágási eset. A saint-nazarei Briand-családnak volt egy vállalata, melyet a mi újságjainkban »jó bevezetett éjjeli mulató» címen szokás hirdetni. A fiatal Aristide tanítómestere a szálloda portása volt. Sok mindent látott, észrevett sokat és fiatallemberré cseperedett. Mint fiatallembert megismerkedett egy lányal. Ha Francziországhoz egy leány és egy fiatallembert megismerkedik, s ha az ismerettségből szerelem lesz, a fiatalok enyhén szólva, nem elégszenek meg Platóval. Briand sem elégedett meg a saint-nazarei réten váltott csókokkal. A saint-nazarei bíróság a 27 éves ügyvédet 1891 november 4-én »közkerékos elleni merénylés» vétségé miatt kettő havi elzárásra és két-

száz frank pénzbírságra ítélte.

A fiatal ügyvéd elhagyta az egy szentről elnevezett szemérmes várost és Párisba költözött, egy külvárosba. Az ügyvédi kamara sokáig nem fogadta be, s mikor végre megengedték neki az ügyvédeskedést, csak kis pöröket vállalt, kicsi embereket védett akik vétettek a törvény paragrafusai ellen. Az öszvetség prófétái óta ugyanis minden jó szónak utja az elégedetlenek katalombából indul ki. Csak itt van bőven anyag, szin. Itt lehet szabadon gesztikulálni. Ha Briand véd, nagy nap van a Quartir Latinban. A kisenberek ünnepe van ilyenkor. Mert ő leküzdi az ügyészt, a hadsereget, a bírót, a csendőrt és az esküdtek könnyeket hullatnak. Csak ő nem érzékenyedik el soha. Uralkodik hangszereán, a szón, a szó pedig uralkodik egész Franciaországon.

Briandnak van egy jó barátja, akitnek szüksége van rája s ahit mindig ő véd a bíróság előtt: Gustave Hervé. Hervét felelősségre vonják, mert szökésre szólította fel a köztársaság katonáit. A bírák előtt ezeket mondja Aristide Briand:

— Én nemcsak védője, hanem első-sorban elvtárs vagyok Hervének. Nem

Drága barátom

mindig oly szomorúnak látlak! Igen, a fejfájás és nemünk sok egyéb fájdalma szomoró ajándéka a természetnek! De a tudomány egy olyan szert adott, mely enyhülést és gyógyulást hoz. Tegy te is kísérletet a

Bayer-féle

Aspirin-tablettákat

és dicsérni fogod a negyszerű hatását. Ügyelj azonban a Bayer-féle eredeti csomagolásra és a kék-fehér-vörös szavatosági jegyre.

Aristide Briand ma legismertebb politikus Franciaországnak. Két évtized óta rendszeresen minden második évben uralkodik átlag két hónapig. Végig járta az összes miniszteriumokat. Ismeri a hatalom minden árnyalatát. Ő az a legügyesebb francia diplomata hírében. Ötven éve elragadta minden embert, akivel beszélt. Művészetét, melyet a Madrid-kávéházban művel, tökéletesítette a politikában. Ez a művészet csak egyetlenegyszer került majdnem a fejebe, mikor 1916-ban Habsburg Károly képviselőivel beszélt a békeről. Clémenceau megbuktatta ugyan, de nem őt hanem Mauryt és Caillauxt küldték száműzetésbe. Mert a saint-nazarei pandúr hívére, Briandot még senki sem érte tetten.

Ő vezette Versailles után a legfontosabb konferenciákat. Ő volt Washingtonban és Genében. A bélpolitikában ő nem a holnapután nagy jövővel, hanem a holnapi realitással számolt. Ő Poincaré ellen volt, amikor Poincaré hatalmon volt, de nem haladt együtt Caillaux-val. Ő mindig az elővendő s nem ragaszkodik soha a hatalomhoz. Ő tudja, hogy a primitív stréber rosszul jár. Ő mindezekelőtt zsonglőr a bukásban, tudja, hogy a parlamentarizmus megköveteli, hogy egyszer meg kell buknia s sohasem bukik feje. Briand ma 63 éves és még mindig fiatal charmeurje maradt Franciaországnak.

ASSZONYOM! Töltöttél megéztit: POUFRE MON PARFUM "BOURJOIS-PARIS"

Ráli melltartók 25 dinártól
Haskötők 195 dinártól
eleges kivitelben 1913
VIRÁG LEONTIN, füzösálonjában
Subotica, Aleksandrova ulica 6.

VILÁG
HAZHOZ SZÁLLITVA
HAVONKÉNT 100 DINÁR
„LITERARIA“
könyv- és hírlapterjesztő vállalat
MAVRO HEUMANN SUBOTICA
Karadjordjev trg 12. — Postaüök 76.

NYILTTÉR.

Műhely áthelyezés.

Értesítjük b. megrendelőinket és ismerőseinket, hogy asztalosműhelyünket Duličeva ul. 47 szám alól **áthelyeztük 13. Novembra ul. 9.**

(volt Bajai-ut, Puk el ház). Egyben felhívjuk a n. é. közönség figyelmét, hogy butortisztító és épületjavításokat és minden a szakmánkba vágó munkát a legutányosabb áron vállalunk.

A n. é. közönség bővebbi pártfogását kéri

Zvekán és Madarász
épület és butor asztalosok
13. Novembra (Bajai) ul. 9.

Subotica legforgalmasabb helyén gyümölcs-piacon Rudics-uccában és Zrinjski trg sarkán **ÜZLETHELYISÉGEK** parcellázva örökáron **eladók** és azonnal átvehetők. — Előnyös feltételek. — Bővebbet: **FÖLDES RUHAÜZLETBEN**

Felhívás

Mindenkinek gondoskodni kell önmagáról és hozzátartozóiról. Ezért iratkozzon be vagy írja be ismerőseit, rokonait stb. a most alakuló „Pomoć“ Gyermekegységi, Kiházasító és Temetkezési Segély-Egyletbe Sombor.

Esetenként fizet dinár 30.— és kap dinár 30.000.—.

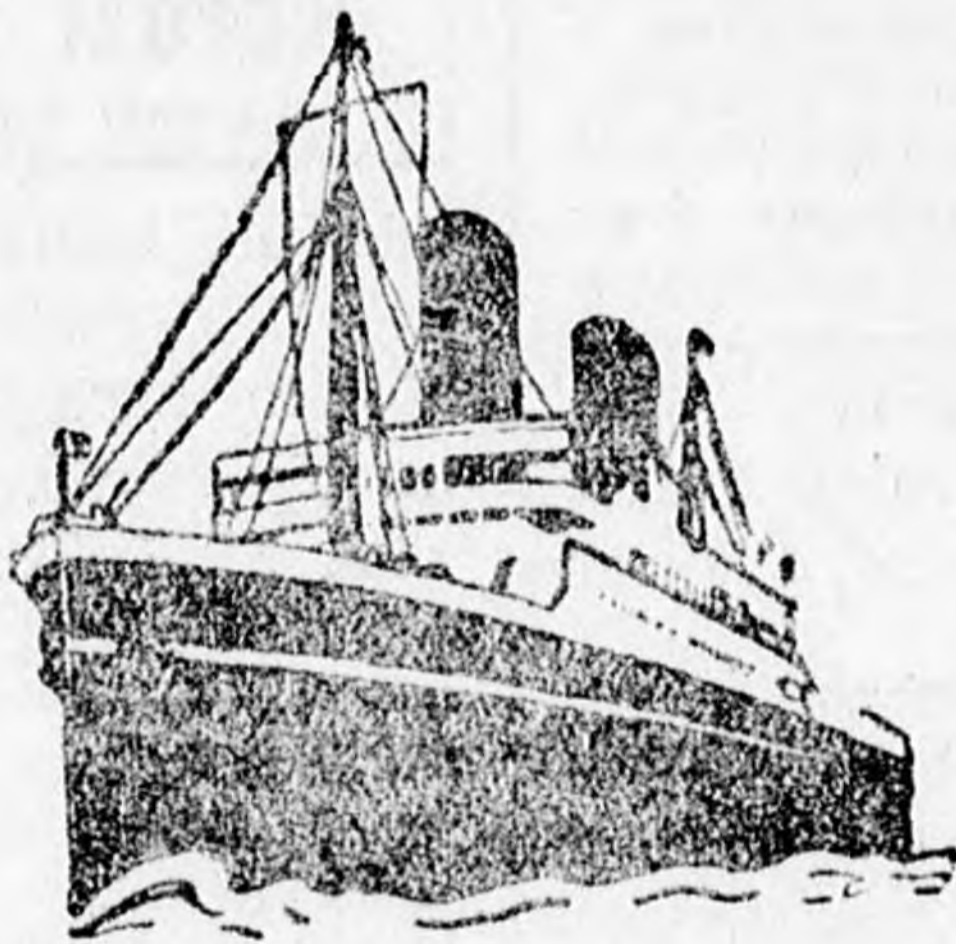
Gyermekegységi segély pedig, esetenként fizet dinár 15.— és kap dinár 10.000.—.

Minden nagyobb községben képviselőket keresünk. Suboticán megbízottunk Nagy Gyula, Sokolska utca.

Beiratkozni lehet valamint közelebbi felvilágosítást ad

Arena bioskop, Sombor

Szervező bizottság

Royal Mail Line
Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hambur—Cherbourg—Souphampton
ból **Newyor ba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souphampton**-ból **Délamerikába**

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal **Kényelemi Gyorsasági Biztonsági**

Jugoszláviai vezérképvislet:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképvisletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. Ljubljana Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerok: Kralja Aleksandra 4
Sürgöncim: „Roymajpac“. Bosznia, Hercegovina és Dalmacia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgöncim: „Prometna Banka“.
Split: Diklecijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja.

„ARGUS“ Általános **BEOGRAD**
Információsroda
JUGOSZLÁVIA
LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv kótes követelésektől és veszteségektől
ARGUS összeköttetéssel szerez vásárlóképes házakkal
ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, rállisan és biztosan végez inkasszót
ARGUS közli a kiirt állami szállításokat
ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hiteltudósító előfizetési árak:

10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcim: **ARGUS—BEOGRAD**

Keresünk fiatalabb, intelligens, iskolázott **eladókat**

J. Meindl d. d.
kávé export-import
Novisad 39

Borbélyok és fodrászok

kériék ingyenes árjegyzékeket. Mindennemű eszközök nagy választékban

VASA SUJIC BEOGRAD
POENKAROVA UL. 8.

A legkisebb rendelést is azonnal elfintézzük 382

DIÁKOK SZÜLEINEK

Középiskolai rendes és magántanulóknak.

A „Hajduković“ magángimnázium tanárai továbbra is előkészítenek tanulókat (nőket) a középiskola minden tantárgyára.

A nyári kurzusra — tehát oly tanulóknak, akik júniusban vagy augusztusban akarnak vizsgázni — a beiratkozás megkezdődött és február 15-ig tart, amikor az előadás kezdődik. Ebben az iskolában a következő kurzusok vannak:

1. Magántanulóknak (nőknek) akiknek nincs megfelelő iskolai képzettségük, de erre most szükségük van.
2. Magántanulóknak (nőknek), akik magánúton akarnak egy vagy több gimnáziumu osztályt elvégezni, hogy az elvesztett időt pótolják.
3. Magántanulók (nők), akik állami vagy egyéb szolgálatban állanak és akiknek ekszisztenciája kellő iskolai képzettség hiányában nincs biztosítva, szorgalmas tanulással egy kurzus (4—5) hónap több gimnáziumi osztályról is levi százhatnak, mint magántanulók. Azoknak a tanulóknak, akik az előadásokat nem látogathatják, levélebeli oktatás.

4. Rendes tanulók (nők), akik rossz osztályozás vagy egyéb ok miatt valamely iskolai évüket elveszítették, ebben az iskolában rövid idő alatt pótolhatják.

5. Rendes tanulók (nők), szakiskolai végzettséggel az iskola révén a gimnáziumba mehetnek át és ott vizsgázhatnak.

6. Diákok, iparosok, tisztviselők és bárki, ak' gimnáziumi végzettséget akarnak szerezni, ezt az iskola révén könnyen megszerezhetik.

7. Régi iskolai érettségivel bírók, akiknek latin nyelvből pótérettségire van szükségük, ezt leggyorsabban és legbiztosabban megszerezhetik.

Minden tanuló a kurzus végétől állami tanároktól álló bizottság előtt vizsgát tesz és a végbizonyítványt állami gimnáziumból kapja, amely az állami iskolák végbizonyítványával mindenben egyenlő.

Csak elismert szakterők működnek, úgyhogy minden szorgalmas tanulóknak az eredményt biztosítani tudjuk.

A felszerelés elismerten legjobb. A feltételek kedvezőek.

Vidéki diákok részére lakásról, ellátással vagy a nélkül az igazgatóság gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással és a beiratkozásokat végzi.

D. Popović Beograd, Mutakova ul. 34. (Čubura)

Telefon szám: 16 63.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Tel. 190 és 192

Táviratcim: Kenderipar.

Detailizlet: Városi bérpalota.

Engross és irodák: Wilanova ulica 7.

UTITAKARÓK ÉS LÓPOKRÓCOK

LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

EXRPESS

nemzetközi szállítványozási, közvetítő és bizományi vállalat

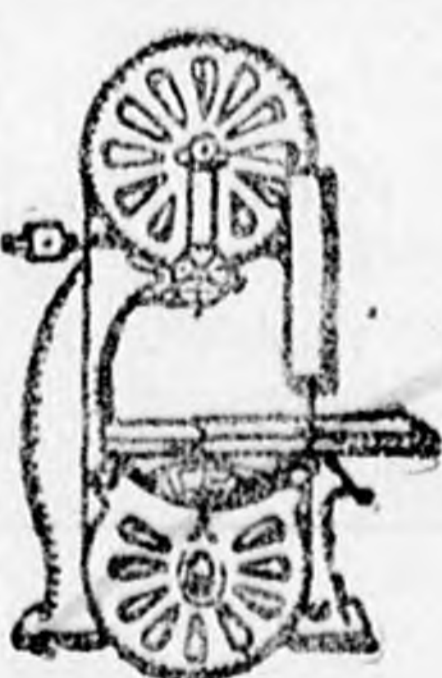
Int. telefon 4—23 **SUBOTICA** Sürgöncyk: **EXPRESS**
Wilsonova ul. 8. I. emelet

Állandó gyors gyűjtőkocsiforgalom Olaszországgal (S. A. Innocentie Mangili, Trieste), továbbá Wien, Prága, Brno és Budapesttel.

Gyors, olcsó szakszerű kiszolgálás.

ELVÁLLAL beraktározást e célra készült saját raktárhelyiségekben.

11198

Építők figyelmebe!
Kiehnér-féle, keveset használt, kerékgyártó és kőművelőgépek.

Tűzfutató részére!

Egy és kétféle tűzfutató-bélta, igen olcsó árban eladó.

12 HP. benzín-petroléummotor

8 HP. nyersolajmotor, német (Deutsche Werke) gyártmány raktáron.

JELLINEK JÓZSEF

Subotica, Paje Kujundžića ulica 4.

60 év óta a Muraközben fennálló vegyes-, gyarmat- és rövidáru

engross és detail üzlet keres jó megjelenésű szakképzett és megbízható

ÜZLETVEZETŐT

A horvát vagy szlovén és magyar nyelvek tökéletes tudása megkívánatik. — Referenciákkal ellátott kimerítő ajánlatok „Čakovec. Poštanski pretinac 13“ címre küldendők.

HARMONIUMOK

elsőrangú, különféle modellek és árak szerint, igen olcsón kaphatók. Használtakat kicserélek és készfizetésként tekintem. —

Schmidt Harmoniumháza

Novivrbas, G-e-hegasse 294.

Harisnya, csipke, rövidáru

minden minőségben a legnagyobb választékban **Legolcsóbb árak!**

RÖHRICH és KRACKER VEL.-BEČKEREK
Fendler-féle „Fehér-ház“ udvarában 315

BIZTOS existencia! Szaktudás nem szükséges, úgy férfi mint nő által könnyen vezethető egyedülálló

KONYHAFELSZERELÉSI ÜZLET

bácskai nagyközségben, a piac terén, más foglalkozás miatt azonnal átadó. Érdeklődők forduljanak „Biztos existencia“ jelige alatt Schmolka hirdetőirodájába Novisad, Futoški put 2. szám. 454

UTAZÓT KERES

régi, bevezetett cognac- és likörgyár. Reflektánsok, akik a szakmában, teljes jártassággal bírnak, tapasztalt munkaerők, akik ezen állás betöltésére alkalmasak nyujtsák be kimerítő ajánlataikat.

Zagreb, Glavna Pošta. Poštanski pretinac 255. címre.

Felhívás!

„BALKÁN“ néven új Szülészeti Egyesület alakul 600 taggal. Felvételi díj egyszer és mindenkorra 30 dinár. Tartalékalapra 1 dinár, szülészeti esetenként 2 dinár, orvosi segély és baba 1 dinár, temetkezési segély 1 dinár, összesen 5 dinár esetenként.

Minden tag tartozik fizetni a belépés napjától kezdve havi 30 din. tagsági díjat utólag a meghatározott naptól.

Az egyesület fizet szülészeti esetenként a tagoknak 1000 din., halálózi segély fejében 400 din., orvosi kezelés és baba 400 din.

Tagokat felvesz:

Stjepan Kráuc ekserész, Trg Slobode, Nyilat i Csajkás ekserész, Strossmajerova ul. (hospic), Berk i ef tveges, Zrinjski trg. 9. Franjo Romić rőf-kereskedő, Trumbićeva ul. 20. Mihajlo Čičvarić fűszerkereskedő, Save Tekelje ul. Jovan Francoz tveges, Trumbićeva ul. 9. Đjuro Svidran trafikos, Frankopanska ul. 26. Szemmári volt vendéglős, Jelačićeva ul. 6. Minacsok Ferenc tveges, Halaški vinograd, Slička telep 10415. Czerna Bántin fodrász, Paje Kujundžića ul.

KORZÓ MOZI

Január 18-20.
Hétfő - szerda

Házasságszedelgő

6 felvonásban, egy világvárosi kalandorról és bizékeny asszonyokról, kik az apróhirdetéseket után keresik a szerencsésüket. Főszereplők:

ERNA MORENA
ERIKA GLESSNER
REINKOSD SCHÜNZEL

LIFKA MOZI

Január 18-20.
Hétfő - szerda

JACKIE COOGAN
uidonsága Subotica először a

K.S. ROBINSON

Bácsik és nénik kedves Lis pajtásim!
Hajótörést szenvedtünk az Oceanon! Mindenki elpusztult, csak én menekültem meg, mint annak idején Robinson. Képzelték, az ember a vízbe esett, de én még mindig itt vagyok... De hát én vagyok az ember, nekem minden! Jackie Ezenkívül szinte kerül a

DIVATKIRÁLYNŐ
Elegáns színielőadás 6 felvonásban. Főszereplők: MARY PHILBIN és NORMAN KRASNY. Rendező helyszín: S. SLÁGER 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

BÁMULATOS OLCSON ELADÓ: Órák, arany, ezüst ékszerek, dohánytárcák, ruhák, télikabátok, utazóbundák, nőilngek, vászonkézimunkák, cirilbetűs írógépek, sülyesztővarrógép, különféle illatszerek, Sampon, Bayrum, kávépótlék, butorodárok, finom rézagy matracca, fürdőkád kályhával, nagymennyiségű finom gyapjuszövet, egy 4-es és egy 3-as Wertheimkassza, különféle karácsonyi ajándékok Kiss adásvételi intézet VI. Trumbiceva (Petőfi) ut. 11. Csirkepiac. 10333

vizesporok és savanyított paprika kapható a Kemény-féle ecet- és konzervgyárban. I. Vojnovičeva ul. 5. 10816

ELŐNYOMDÁT

MÓDERNUL

FÉLSZERELVE

legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL

SABLONYÁRA

SENTA 257

KÜLÖNFÉLE

Csinosan butorozott szoba, kétágyas, azonnal kiadó Kumanovska ul. 19. 428

Női

kalapujdonságok

elegáns modellek

állandó raktára

ESZTERKA

női kalapszalom

Aleksandrova ulica 9.

Javítások, alakítások

izlésesen olcsón

Figyelem! Nincs pénz - kereset? Küldje be címét 10 dinárral, iskolai és szakmabeli képzettségének megjelölésével 14 napon belül poste restante 2039-26. jellegre, velezés minden nyelven. 448

NARODNI BIOSKOP NÉPMOZGÓ

Január 21., 23. és 24-én
csütörtök, szombat, vasárnap

A technika leg-jabba vívmánya a RADIO a szerem szolgálataiban

RADIO HÁZASSÁG

Modern viziták 6 felvonásban
Jövő héten szonációs film kerül műorra. - Kísérje figyvel m el a plakátokat

AEG vetítőgépek

mozibemutatók, vetítészén és

FILMATTRAKCIÓK

ORIENT-FILM D. D.

SUBOTICA TELEFON 8-87

Gőzkazánt

kb. 200 liter irtartalommal megvételre keres rituális fürdő részére az Orth. Izraelita Hitközség Subotica.

Beltéren koszmahelyiség foglalt egyútt február 1-re kiadó. Cim: a kiadóban. 443

Zongorák, pianinók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben Prágai zongoratermeiben Vel-Kikindán kaphatók. E szalonában legrégebbi és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 9959

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Cim: Mucsi-telep 89. 443

Csinosan butorozott utcai parkettás szoba fürdőszobával azonnal kiadó. Ugyanott elsőrendű házi koszt kihordásra kapható. Cim: a kiadóban. 458

CERES

növényzir

ismét kapható

Kőrösi Géza

cégnél Subotica

Bácskai földre kedvező feltételek mellett jelzálog kölcsön kapható. Felvilágosítás nyertető: Senoe ulica 21. Fekete Gyulánál. 457

Keresek azonnali átvételre 12 szobát konyhával, mellékhelyiséggel, butorozva vagy anélkül, lehetőleg a beltéren. Cim: a kiadóban. 444

Minden második sorsjegyet nyer. 1.000.000, 500.000, 400.000, 300.000, összesen 39.150.000 dináros nyeremény. Sorsjegyek 20, 40 és 80 dinár. Próbáljon szerencsét. Rendeljen sorsjegyet és csekklapot Gyulai Lajosnál, Bačka-Topola. 11330

Gumibélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Akácia szőlőkaró

jutányos áron kapható Szemző Belánál Subotica, Brozova ul. 2. 109

FOGLALKOZÁS

Borbélysegéd német nyelv-tudással azonnal felvétetik. Adam Benz borbélymester. Apatin. Sörház ut. 85. 385

Mindenek szakácsnőt keres gvermektelen fiatal házaspár. Jelentkezni lehet Cara Lazara-utca 12. szám alatt. 434

PATKANIN

EGERET PATKÁNYT

véglegesen irt

Kapható minden

gyógyszertárban

Társ kerestetik elsőrangú kereskedelmi és bizományi ügynökséghez, a szükséges tőke 15.000 dinár. Kiadó egy pince, egy raktár és egy irodahelyiség külön-külön és egyben is. Cim: Peics József Subotica. Vlaška ulica broj 8. 307

Magánjáró öntvényeket olcsón

szállítunk

Neukomm Bálint

fiai gépgyár

Vršac

Telefon: 54.

VÉTEL-ELADÁS

Bor eladó. 70 hektó keletbiai rizling saját termés. 50 hektó siller. VII. Jutovicéva ul. 36. Bammer. 426

Naponta friss pörköltkávé

kapható

Sugar Manóval

Subotica, Rudićeva ul.

Íróasztalokat keresek megvételre. Cim: a kiadóban. 423

Alma elsőrendű legolcsóbb napi árban kapható. Vujevic Benónél. Főpostával szemben. 367

Modern, izléses

ÉKSZEREK

alegnagyobb választékban. A legjobb márkájú fali- és zsebórák

SZEMÜVEGEK

minden kivitelben.

Javítások pontosan

SCHVAB ALBERT

órák, ékszerész és optikus

VELIKI-BECKSHEREK

Aleksandrova ul.

Ardenni és muraközi 4 éves hibátlan tenyésztés, valamint 1 pár muraközi kanca eladó. - Hirschl Gyula, Potiski-Sv.-Nikola. 357

1 liter kitünő

siller bor

7 dinár.

1 liter kitünő

fehérbor 8 dinár

Továbbá karlócai úrmös

bikavér vörös, edes borokigen olcsón kaphatók

1 liter finomított szesz

50 dinár.

Rum- és likőr eszenciák

Nojsek Géza cégnél

Fényképezőgép teljes felszereléssel olcsón eladó. Gajeva ul. 90. 460

Címét, kliséit, litográfiai munkát, részvények, betétkönyvek, dombornyomást, dobozokat, üzleti könyvet, gyógyszerárak részére préselt dobozokat a legjutányosabban szállít

FISCHER ERNŐ

grafikai műintézet Subotica 10892

Modern lakások, beltéri üzletek kiadók. Prima szőlő város határan, családi házak, háztelkek városközpontján eladók. Háromszobás lakás egy-szobással cserélhető. - Feltételek megtudhatók: Langné. Agina 11. 463

Raktár-helyiség

padlós és száraz, vasútiállomással, nagy befogadó térrel 1926 év február 1-től kiadó.

Erdéklőni lehet a Zrinjski trg 24. számú házban a háztulajdonosnál. 1921

6000

dinár segélyt fizet tagjainak szülés esetén az **Első Vojvodnai Szülészeti Egyesület.**

Tagokat állandóan felvesz Trumbiceva ul. 3. sz. a. iroda helyiségében.

Vidéki tagokat felvesznek a következők:

Horgošon: Timár adótitst, községháza. **Martonošon:** Dušan Vasić nyug. közs. pénztáros és Nikola Milinović aljegyző. **Sentan:** Kopasz Kálmán káptor. **Molon:** Géza Ambrus tanító, **Adán:** Huszág Dezsőné asztalos. **St.-Bečen:** Komenda János nyugalmazott tanító. **Somborban:** Magyar István, Mrazovicéva ulica 12. **Kuian:** Váradi Gyula nyug. tanító.

Budapesti Nemzetközi Vásár

1926. április 17-26

Rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

Vám szabadraktár. A legjobb áradási alkalom. Áru és személyszállítás kedvezményekkel bel- és külföldi vasutak és hajózási társaságoknál. Vizumkedvezmények

Központi iroda: Budapest, V., Szemere utca 6

Th. képviselő: Dr. Szilágyi Géza, Beograd, Strahinica Bana 43/a.

Rum- és likőreszenciák legjobb minőségben **LANDAUER SUBOTICA** Drogeria